JAVNO KOMUNALNO PREDUZEĆE " K O M R A D " d.o.o. B I H A Ć
I.FRANE JUKIĆA bb
Djelatnost: Obavlja komunalne djelatnosti individualne i zajedničke komunalne potrošnje
Pravni status : Društvo sa ograničenom odgovornošću (d.o.o. sa 100% državnim kapitalom)
ID : 4263371940001 Tel. : 00 387 37 318 018; Fax: 00 387 37 318 025

IZVJEŠTAJ O RADU I POSLOVANJU JKP "KOMRAD" d.o.o. BIHAĆ ZA 2013. GOD.

BIHAĆ, mart 2014.g

SADRŽAJ

1. Predgovor 2

2. Opći podaci o Pravnom licu.....3

3. U v o d.....4
- Normativni okvir (osnov za djelovanje)
- Kadrovska struktura
- Upravljačka struktura

4. Organizaciona šema JKP "Komrad" d.o.o. Bihać.....8

5. Temeljne odrednice poslovne politike.....9
5.1 Izvršenje radnih aktivnosti za 2013.godinu
5.2 Ostale odrednice

6. Ostvareni rezultati poslovanja.....13
6.1. Finansijski pokazatelji poslovanja za 2013.godinu.....14
- Bilans uspjeha i ostali pokazatelji
6.2. Ostvareni prihodi u 2013.....15
- Struktura prihoda
- Tabela prihoda i komentar
6.3. Ostvareni Rashodi u 2013.....18
- Struktura rashoda
- Tabela rashoda i komentar
6.4. Tabelarni prikaz strukture prihoda i rashoda po Poslovnim jedinicama.....22
- Ostvarene plate po poslovnim jedinicama
- Struktura prihoda po poslovnim jedinicama
- Struktura rashoda po poslovnim jedinicama

7. Bilans stanja.....25
7.1. Struktura aktive i pasive.....26
7.2. Pokazatelji likvidnosti.....27

8. Naplata potraživanja.....28
- Poduzete aktivnosti za povećanje naplate
- Tabela: Ostvarena naplata tekućih potraživanja i komentar
- Struktura nenaplaćenih potraživanja

9. Izloženost rizicima i upravljanje rizicima.....31

10. Zaključna razmatranja 32

1. Predgovor

Na osnovu člana 26. i 45. Statuta JKP "Komrad" d.o.o. Bihać ("Službeni glasnik općine Bihać" broj 02/11 i 13/13), JKP "Komrad" d.o.o. Bihać (u daljem tekstu: Preduzeće) obavezno je podnijeti Izvještaj o radu i poslovanju – Osnivaču, odnosno Općinskom vijeću Bihać.
Stoga je Preduzeće sačinilo ovaj Izvještaj, te proslijedilo u daljnju proceduru prema nadležnim strukturama preduzeća, sa ciljem da ispoštuje gore navedeno, te Izvještaj dostavi i transparentno informiše Općinsko vijeće o poslovanju JKP "Komrad" d.o.o. Bihać za 2013. godinu.

Kako je na osnovu člana 38. Statuta općine Bihać ("Službeni glasnik općine Bihać" broj 9/08 i 13/09), Općinski načelnik općine Bihać donio Metodologiju za izradu programa rada, finansijskih planova, planova poslovanja, izvještaja o radu i poslovanju i drugih informativnih materijala koji se upućuju općinskom organu uprave i Općinskom vijeću općine Bihać ("Službeni glasnik općine Bihać" broj 16/09), koja u sebi sadrže sve bitne činjenice, parametre i ilustracije po osnovu kojih se može cijeniti uspješnost poslovanja, te je ista korištena pri izradi Izvještaju o radu i poslovanju Javnog komunalnog preduzeća „ KOMRAD" d.o.o. Bihać za period od 01.01. – 31.12.2013. godine(u daljem tekstu: Izvještaj).

Preduzeće je u periodu od 01.01. do 31.12.2013. godine poslovalo shodno Planu poslovanja za 2013 godinu, koji je usvojen na nivou organa Preduzeća.
Trogodišnji plan poslovanja Preduzeća za period od 2011-2013. godine usvojen je na nadležnimnim strukturama Preduzeća, te na Općinskom vijeću Bihać donešen je Zaključak o davanju saglasnosti na Trogodišnji plan poslovanja javnog komunalnog preduzeća "Komrad" d.o.o. Bihać za period 2011 – 2013. godine (broj : 02-02-5683/11 od 12.08.2011. godine). Odlukom Skupštine Preduzeća (broj:3346/11 od 09.12.2011.g.) usvojen je Revidirani plan poslovanja JKP"Komrad" za period 2011 - 2013 godina.

2. Opći podaci o pravnom licu :

Puni naziv:	Javno komunalno preduzeće "Komrad" društvo sa ograničenom odgovornošću Bihać
Skraćeni naziv:	JKP "Komrad" d.o.o. Bihać
Pravni status:	Društvo sa ograničenom odgovornošću
Adresa/sjedište:	I.Frane Jukića b.b.
Telefon/Fax:	037/318-018; 037/318-025
Mail adresa:	komrad@komrad-bihac.ba
Web stranica:	www.komrad-bihac.ba
Vlasništvo sa strukturom:	Općinsko vijeće općine Bihać100 %
Podaci o prvoj registraciji	Rješenje Kantonalnog suda u Bihaću broj U/I-1278/03 od 10.11.2003.godine
Podaci o promjeni oblika organizovanja:	Rješenje Općinskog suda u Bihaću broj U/I-310/05 od 06.12.2005.godine
Matični - registarski broj kod ovlaštenog suda:	1-5082-00
Šifra i naziv registrovane djelatnosti:	38.11 Prikupljanje neopasnog otpada
Identifikacioni broj:	4263371940001
PDV broj:	263371940001
Transakcijski računi:	- 1020220000044244 Union banka d.d. Sarajevo - 1610350014840070 Raiffeisen bank d.d. - 3385002206189938 UniCredit bank d.d. - 1602010000023060 Vakufska banka d.d. - 1322602012809195 NLB banka d.d. Tuzla
Članovi Skupštine 31.12.2013. godine :	1. Šemsudin Hukić, predsjednik 2. Asmir Felić, član 3. Elvir Hrustanović, član 4. Muharem Bajramović, član 5. Ivan Jelić, član
Članovi Nadzornog odbora 31.12.2013.godine:	1. Fuad Hambelić, predsjednik 2. Amir Fajić, član 3. Elvir Selimbegović, član
Članovi Odbora za reviziju 31.12.2013.godine :	1. Hamlat Alibegović, predsjednik 2. Jasmina Mulić, član 3. Emina Mešić, član
Članovi Uprave	1. Hadis Jusić, direktor ; 2. Jasminka Dellamea, v.d. Izvršni direktor sektora za ekonomske i zajedičke poslove ; 3. Mehura Selimović, v.d.Izvršni direktor sektora za operativno tehničke poslove

3. U v o d

JKP „Komrad“ d.o.o. Bihać Rješenjem Općinskog suda u Bihaću upisano je u Sudski registar kao Javno komunalno preduzeće „Komrad“ društvo sa ograničenom odgovornošću Bihać, sa sjedištem u Bihaću, Dana državnosti br.10.

Skraćena oznaka firme: JKP „Komrad“ d.o.o Bihać
Broj i datum rješenja o upisu subjekta u sudski registar: U/I-310/05 od 06.12.2005. god.
Matični registarski broj subjekta upisa broj: 1-5082-00
Oblik subjekta upisa: Javno preduzeće
Osnivač subjekta upisa: Općina Bihać, Općinsko vijeće
ID broj: 4263371940001
PDV broj : 263371940001

Ukupni vlasnički kapital iznosi 2.592.371 KM i sastavljen je od:

1. *Upisanog osnovnog i kapitala 2.549.139 KM*
2. *Statutarnih rezervi 16.379 KM*
3. *Neraspoređene dobiti 26.853 KM*

Kapital je 100 % državni kapital.

Preduzeće djeluje kao jedinstvena cjelina, a obaveze Preduzeća koje proistječu iz registrirane djelatnosti su slijedeće:

- *Prikupljanje, odvoz i odlaganje komunalnog otpada od građanstva, privrede, ustanova i obrtnika,*
- *Poslovi javne higijene i zelenila – čišćenje i održavanje javne higijene i zelenila u skladu sa Programom zajedničke komunalne potrošnje,*
- *Održavanje gradskih i lokalnih ulica i javnih površina u zimskim uvjetima u skladu sa Operativnim programom održavanja u zimskim uvjetima na prostoru općine Bihać,*
- *Prikupljanje i selektiranje korisnog otpada u okviru PJ „Reciklaža“,*
- *Održavanja grobalja/ mezarja i vršenje usluga pogrebne djelatnosti,*
- *Održavanje parking prostora i parking usluge*
- *Usluge tržnice i pijace*

Navedene djelatnosti Preduzeća financiraju se na slijedeći način:

- *Djelatnosti Preduzeća koje direktno financiraju korisnici usluga na osnovu korištenja usluga (prikupljanje, odvoz i saniranje otpada, pogrebne usluge, zakupa tržnog i pijačnog prostora, usluga korištenja parking prostora i sl.)*
- *Komunalne djelatnosti koje se financiraju iz namjenskih sredstava programa ZKP (sredstva namjenjena za čišćenje i održavanje javnih površina) i Programa zimskog Održavanja ulica i javnih površina u zimskim uvjetima.*

JKP „Komrad“ d.o.o. Bihać posluje u skladu sa Statutom („Službeni glasnik općine Bihać“ broj 02/11 i 13/13).
Statutom su utvrđeni organi koji organizuju i upravljaju Društvom, te koordiniraju i nadziru rad poslovanja u skladu sa Statutom Društva, Zakonom o javnim preduzećima u F BiH i Zakonom o privrednim društvima.

Društvo zastupa i predstavlja Uprava, a lice ovlašteno za zastupanje i predstavljanje je Direktor Društva.
Uprava Društva izrađuje i nadgleda plan poslovanja Društva, vrši godišnje usklađivanje plana poslovanja, i po potrebi, u skladu sa ciljevima plana, revidira ga i usaglašava s kretanjima na komercijalnom tržištu.
Uprava i Nadzorni odbor odgovorni su za strogo poštivanje postupaka javne nabavke u skladu sa Zakonom o javnim nabavkama BiH i drugim propisima.

Uprava Društva vodi i organizuje poslovanje Društva, vodi računa o likvidnosti i solventnosti Društva, odgovara za zakonitost rada u Društvu, donosi opće i poslovne akte, predlaže odluke Skupštini društva putem Nadzornog odbora, izvršava preporuke, mišljenja, zaključke i odluke Odbora za reviziju, Nadzornog odbora i Skupštine Društva, samostalno sklapa Ugovore svih vrsta čija vrijednost ne prelazi iznos od 10.000,00 KM. Za zaključivnje Ugovora čija vrijednost prelazi iznos od 10.000 KM traži pismenu saglasnost većine članova Nadzornog odbora. Uz pismeno ovlaštenje Nadzornog odbora vrši otpis procjenjenih nenaplaćenih potraživanja u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS) i Međunarodnim standardima financijskog izvještavanja (MSFI) i drugim zakonskim i podzakonskim propisima.

U protekloj godini posvećena je posebna pažnja na izradi nedostajućih pravilnika, a koji su predviđeni Statutom Društva, izradi Pravilnika o unutrašnjoj organizaciji i sistematizaciji radnih mijesta, izmjenama i dopunama Pravilnika o radu koji nije bio usaglašen sa zakonskim rješenjima koja drugačije uređuju određene oblasti iz radnih odnosa.

Organizacijska i kadrovska struktura temelji se na pretežno funkcionalnoj strukturi, s tendencijom smanjivanja broja zaposlenih u predhodnoj godini. Tako je krajem predhodne godine broj zaposlenih iznosio 126, što uključuje i tri pripravnika. Preduzeće planira i u 2014. godini sa 3 – 5 pripravnika zaključiti ugovore o obavljanju pripravničkog staža.

Problem za preduzeće predstavlja starosna struktura zaposlenih koju prikazujemo u slijedećem tabelarnom pregledu na dan 31.12.2013. god.:

grupa	***Godine života***	***Broj zaposlenika***	***%***
I	*Do 25 godina*	*2*	*2*
II	*Od 26 – 35 godina*	*14*	*11*
III	*Od 36 – 45 godina*	*49*	*40*
IV	*Od 46 – 55 godina*	*36*	*29*
V	*Od više od 55 godina*	*22*	*18*
	UKUPNO	***123***	*100*

Iz tabelarnog pregleda može se zaključiti da su po starosnoj strukturi dominantne IV i V grupa i da na njih otpada 47 % zaposlenika. Za obavljanje djelatnosti kojom se bavi ovo Preduzeće ovaj podatak je vrlo zabrinjavajući jer u ovoj kategoriji velika je zastupljenost invalida rada koji se raspoređuju na lakše poslove.
S obzirom na porast invalida rada, što i nije neuobičajeno za ovu djelatnost, Preduzeće će doći u situaciju da zaposlenike neće moći rasporediti na lakše poslove, jer je broj takvih radnih mjesta ograničen.
Međutim, ako dođe do povećanja obima posla, što je želja i očekivanje Uprave Preduzeća, koristit će se dostupni zakonski mehanizmi zapošljavanja na određeno vrijeme, pokušat će se sa suradnjom i sa studentskim i učeničkim servisima, pogotovo za sezonske poslove.

Broj i struktura zaposlenih po sručnoj spremi na dan 31.12.2013. godine prikazana je u slijedećem tabelarnom pregledu:

grupa	***Stručna sprema***	***Stanje na dan 31.12.2013.***	***%***
I	*VSS*	*17*	*14*
II	*VŠS*	*7*	*6*
III	*SSS*	*19*	*15*
IV	*VK*	*1*	*1*
V	*KV*	*33*	*27*
VI	*PK*	*11*	*9*
VII	*NK*	*35*	*28*
	UKUPNO :	***123***	***100***

Najveće učešće u ukupnoj kvalifikacionoj strukturi odnosi se na PK i NK radnike, koji u ukupnom broju zaposlenih učestvuju sa 37 %, što je opravdano s obzirom na djelatnost kojom se Preduzeće bavi. Za Preduzeće predstavlja problem učešća zaposlenika VSS i VŠS u ukupnoj kvalifikacionoj strukturi od 20% zbog neusklađenosti sa potrebama Preduzeća, odnosno sa Pravilnikom o organizaciji i sistematizaciji radnih mijesta. Zaposlenici iz ove dvije grupe su 95 % pravne i ekonomske struke što ukazuje na činjenicu da se u predhodnom razdoblju nije vodilo računa o kadrovskom popunjavanju.

Uprava Društva u protekloj godini zalagala se da Preduzeće vodi s pažnjom urednog i savjesnog privrednika čak i u nepovoljnom privrednom ambijentu kakav je bio u proteklom razdoblju.

U godišnjem Izvještaju za 2013. godinu dat je realan prikaz fizičkih i financijskih pokazatelja po poslovnim jedinicama, koncipiran na način da se mogu sagledati planirani i ostvareni pokazatelji.

Posljedice ekonomske krize koje su se odrazile i na poslovanje našeg Preduzeća prevazilažene su sprovođenjem mjera štednje na svim nivoima, racionalnim korištenjem tehničkih sredstava i ljudskih resursa i na taj način Preduzeće je uspjelo ostvariti pozitivan financijski rezultat.

Financijski pokazatelji poslovanja sadržani u financijskim iskazima i bilansnim šemama daju detaljan prikaz ostvarenih prihoda i rashoda po vrstama usluga, djelatnostima i organizacionim jedinicama. Ukupni poslovni prihodi u 2013. godini bilježe rast u odnosu na 2012. godinu za 6,58 %, dok su poslovni rashodi u odnosu na 2012. godinu veći za samo 0,6%.

Utjecaj globalne ekonomske i financijske krize, u zantnoj mjeri je utjecao na nivo privrednih aktivnosti. Nelikvidnost realnog sektora odrazila se na izmirivanje dužničko povjerilačkih odnosa u rokovima dospjeća potraživanja. Struktura potraživanja po rokovima dospjeća vrlo je nepovoljna za Preduzeće, jer svega 20% potraživanja nije starije od 30 dana, dok potraživanja koja su starija od 150 -180 dana učestvuju u ukupnim potraživanjima sa 43%. Ovakva situacija je dodatno usložnjavala i otežavala poslovanje ovog Javnog preduzeća.

Opšti ambijent, naročito opšta nelikvidnost i ekonomska recesija koja je kulminirala i odrazila se na realni sektor u 2012/2013 godini i dovela do zatvaranja privrednih

subjekata, obrtničkih radnji, a nije zaobišla ni ovo Preduzeće i bitno je utjecala i usložnjavala aktivnosti u Preduzeću u sprovođenju mjera predviđenih Planom i programom poslovanja.

Pojedini poslovni partneri, po osnovu korištenja komunalnih usluga, u toku godine obraćali su se sa zahtjevima za umanjenje ugovorenih obaveza ili uopšte nisu izmirivali obaveze. Ovakvo stanje rezultiralo je smanjenjem predviđenih planskih operativnih aktivnosti, sudskim sporovima što je imalo negativne efekte na poslovanje i ostvarivanje planiranih prihoda.

Preduzeće je u toku 2013. godine uspjelo, obaveze prema dobavljačima, svesti u realnije okvire u odnosu na predhodno razdoblje sa tendencijom smanjenja obaveza i u narednom periodu.

Blagovremeno je urađen Trogodišnji plan poslovanja za period 2014-2016, usvojen od strane organa Preduzeća u toku 2013. godine i dostavljen Općinskom vijeću općine Bihać na davanje saglasnosti.

Sve aktivnosti Preduzeća koje su se odvijale u 2013. godini, posljedica su dobro osmišljene poslovne politike Uprave Preduzeća, koja je po svim pitanjima bila složna i jedinstvena, utvrđivala je realne smjernice koje su imale podršku rukovodećih struktura Preduzeća, podršku i efikasno sudjelovanje Odbora za reviziju, Nadzornog odbora Skupštine Društva i Sindikalne organizacije Preduzeća.

Naročito ističemo podršku i razumijevanje Sindikalnog odbora Preduzeća po pitanju isplaćivanih, umanjenih plata svim zaposlenicima. Plate za I i II mjesec 2013. godine isplaćene su zaposlenicima u punom iznosu bez umanjenja. Uprava Preduzeća na vrijeme je ocijenila, na osnovu analiziranih materijalnih mogućnosti Preduzeća, da neće biti u mogućnosti isplaćivati plaće u skladu sa Pravilnikom, što bi se negativno odrazilo na financijski položaj Preduzeća, u čemu je podržana od strane Sindikalne organizacije. Naime, Sindikalna organizacija dala je saglasnost za umanjenje plaća na osnovu koje su isplaćivane plaće za period III- XII/2013. Na ovaj način sindikalna organizacija dala je značajan doprinos i podršku Upravi Prduzeća na stabilizaciji financijskog položaja Preduzeća.

Uprava Preduzeća ocjenjuje da i u narednom periodu neće izaostati podrška i stečeno povjerenje na relaciji Sindikat – Uprava Preduzeća.

Na osnovu podataka i pokazatelja iz Bilansa stanja, Bilansa uspjeha, analize financijskog rezultata, financijskog položaja Preduzeća, radi cjelovitog poslovanja u daljem tekstu dati su neophodni tabelarni i grafički prikazi temeljem kojih se zasnivaju svi komentari i iznesene ocjene u vezi sa Izvještajem o poslovanju za 2013. godinu.

4. Organizaciona šema JKP"KOMRAD"d.o.o. Bihać

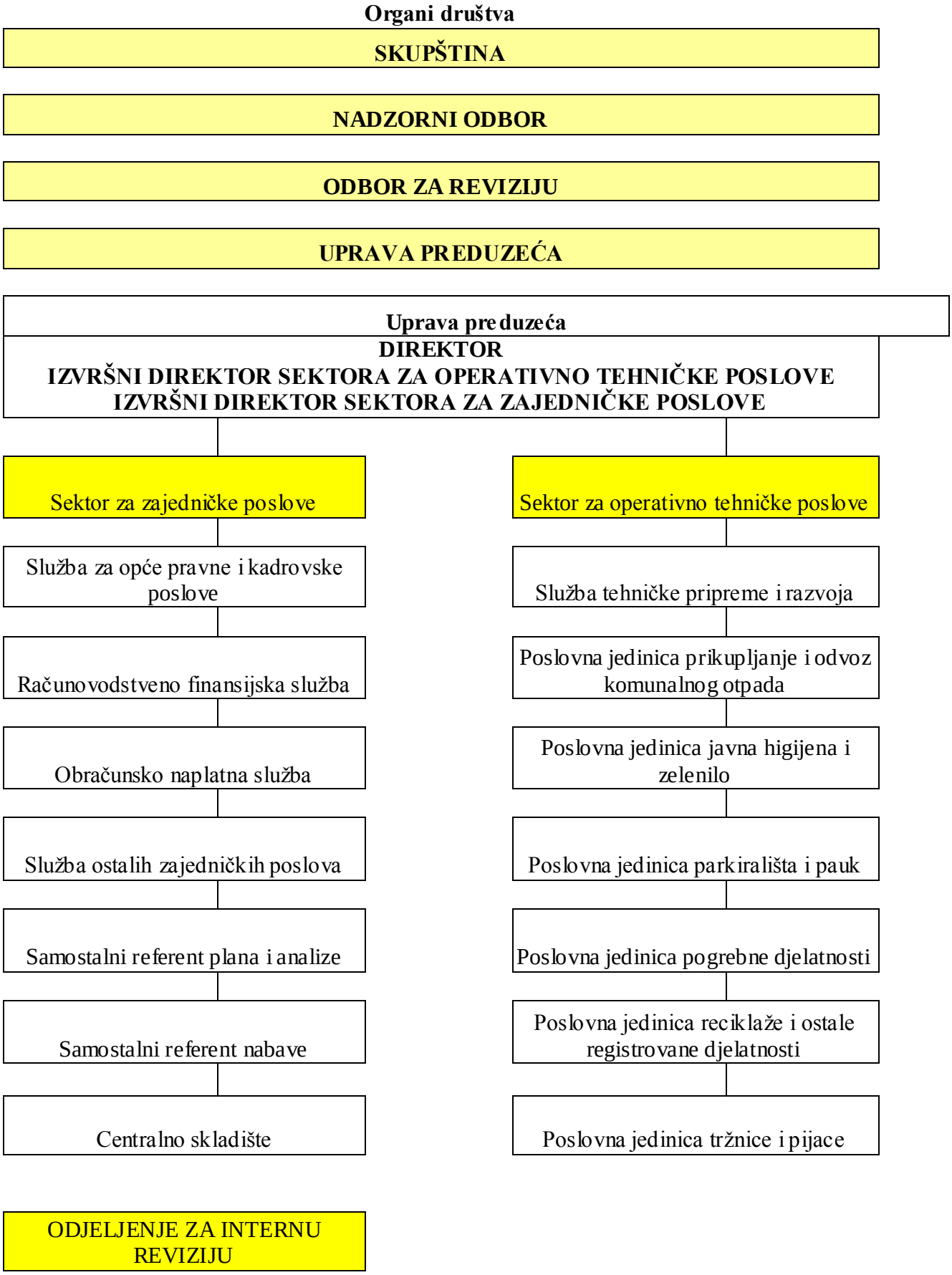

5. Temeljne odrednice poslovne politike

U cilju uspješnosti poslovanja,Uprava je provodila poslovnu politiku Preduzeća primjenjujući svu zakonsku regulativu vezanu za djelatnost, kao i Statut Preduzeća.
Temeljne odrednice poslovne politike Preduzeća u cijelosti su obuhvaćene ovim Izvještajem.
U okviru ovog poglavlja, smatramo značajnim obrazložiti bitnije odrednice poslovne politike, o kojima je Uprava vodila računa u njihovom provođenju i koje su korištene u poslovanju za 2013.godinu:

5.*1. Izvršenje radnih aktivnosti*

PJ PRIKUPLJANJE I ODVOZ KOMUNALNOG OTPADA

Osnovna djelatnost Preduzeća je sakupljanje, odvoz, deponovanje i sanacija smeća i krutog otpada od korisnika komunalnih usluga.
U nastojanju da područje Općine Bihać bude u što većoj mjeri obuhvaćeno uslugom pomenute djelatnosti s ciljem postizanja boljih ekonomskih i ekoloških efekata, tokom 2013. godine usluge sakupljanja i odvoza smeća pokrile su oko 95 % teritorije Općine Bihać.
Obuhvatanjem skoro cijele Općine Bihać u pružanju usluga odvoza smeća, broj korisnika se povećao u odnosu na prethodnu godinu, što je i krajnji cilj Preduzeća, sa zadatkom da u predstojećem periodu, uz bolju tehničku opremljenost u potpunosti pokrijemo Općinu Bihać sa uslugom odvoza smeća.
Plan skupljanja i transporta otpada izgleda ovako:

- uže gradsko područje, koje u najvećoj mjeri čine korisnici zajedničkih stambenih jedinica, sa uslugom odvoza smeća pokriveno je svakodnevno, a ostala obuhvaćena područja - naselja sa utvrđenom sedmičnom dinamikom, što je u skladu s odredbama Odluke o komunalnom redu Općine Bihać.

Bitno je istaći da je PJ "Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada" tokom 2013.godine, obavljajući djelatnost, sanirala slijedeće količine otpada:

- dnevno	cca	40	tona
- sedmično	"	280	tona
- mjesečno	"	1.213	tona
- godišnje	"	16.000	tona ili 65.800 m3

Naprijed utvrđena količina prikupljenog otpada deponovana je i sanirana na privremeno utvrđenoj deponiji Gorjevac - Kruškovača.
Problem divljih deponija, u neposrednoj blizini privremeno određene deponije riješen je uvođenjem konstantnog nadzora nad deponijom putem čuvarske službe, ugradnjom rampe i postavljanjem potrebnih obavještajnih panoa. Za sanaciju prilaznog puta za deponiju tokom 2013. godine obezbijeđeno je i ugrađeno cca 300 m3 nasipnog materijala.
Za ovu djelatnost veoma bitno je pomenuti sakupljanje, odvoz, deponovanje i sanaciju kabastog otpada, o čemu u narednom periodu treba posvetiti posebnu pažnju počev od edukacije građana, načina i dinamike sakupljanja, kao i podmirenja nastalih troškova.

PJ "RECIKLAŽA"

Ova djelatnost otpočela je sa radom u drugoj polovini 2011. godine. Uređeno je reciklažno dvorište, nabavljena presa za baliranje, namjenski kontejneri, te su uređeni Eko otoci na terenu sa naznačenim ekološkim kantama, za selektirano odlaganje korisnog otpada.
PJ "Reciklaža"je djelatnost koja koja obuhvata aktivnosti na prikupljanju i selektiranju korisnog otpada, te je u toku 2013.god. prikupljeno, balirano i realizirano ukupno 107.509 kg . od čega karton i papir čine 90% realizacije, a 10% ostali korisni otpad. Struktura realizacije po vrstama korisnog otpada je slijedeća :

1. Karton i papir 96.520 kg
2. Otpadni najlon bijeli 3.293 kg
3. Otpadni najlon šareni 2.170 kg
4. Otpadna pet ambalaža bijela 1.675 kg
5. Otpadna pet ambalaža šarena 1.142 kg
6. Otpadna strech folija 1.809 kg
7. Plastične bočice (za sirovo mlijeko) 900 kg

U 2013.godini je nabavljeno adekvatno vozilo za ovu PJ i praktično je ova poslovna jedinica svoju djelatnost obavljala u posljedna četiri mjeseca 2013.godine, te se u budućem periodu očekuju značajno bolji rezultati.
Iskazana realizacija korisnog otpada u 2013.g. ostvarena je ispod planirane, što se odrazilo na negativno poslovanje ove djelatnosti, koja ima opštedruštveni značaj.
Vraćenjem korisnog otpada u proces recikliranja - obezbjeđuju se sirovine za proizvodnju, te se ujedno daje veliki doprinos ekologiji - smanjenjem zagađenja od ogromnih deponija smeća.

PJ "JAVNA HIGIJENA I ZELENILO"

Planom i programom rada za održavanje zajedničke komunalne potrošnje, Operativnim programom radova zimskog održavanja (gradskih ulica, dijela javnih površina, lokalnih i nekategorisanih cesta na području općine Bihać) donesenim od strane JU "Zavod za prostorno uređenje" Bihać (u daljem tekstu: Zavod), kao i planom i programom Preduzeća za poslove individualne komunalne potrošnje, a pod nadzorom Zavoda, u toku poslovne 2013.godine, urađeni su slijedeći poslovi i radni zadaci :

- Javna komunalna higijena, koja podrazumijeva čišćenje i održavanje javnih saobraćajnih površina
- Održavanje i uređenje javnih zelenih površina;
- Održavanje i uređenje grobalja /grebalja;
- Održavanje prohodnosti javnih saobraćajnih površina u zimskom periodu
- Održavanje slivnika;
- Održavanje spomen obilježja, stratišta;
- Održavanje objekata i uređaja javne urbane opreme;
- Odvoz krupnog otpada
- Vanredne aktivnosti

Preduzeće kao izvođač radova, sve zadatke utvrđene Programom zajedničke komunalne potrošnje (u daljnjem tekstu ZKP-a) i Operativnim programom radova zimskog održavanja, prema investitoru izvršava sukladno ugovornom odnosu za poslovnu godinu.
U cilju efikasnosti u radu i realizaciji programa u što većem obimu za sve poslove urađeni su dinamički planovi, čije izvršenje prati investitor, kao nadzorni organ nad izvršenjem poslova.

1 . Tokom 2013. godine u ovoj oblasti urađeno je slijedeće:
   - javne saobraćajne površine čišćene su i održavane ručno i mašinski
   - ručno metenje (dnevno 9.504 m2) i kupljenje otpadaka (dnevno 30.240 m2) podijeljeno na (4) ZONE (I - IV)
   - mašinsko čišćenje (dnevno 28.300 m2) podijeljeno na (7) ZONA (tokom cijele godine)
2. U dijelu koji se odnosi na javne zelene površine, ističemo da je tokom 2013. godine održavano 144.751 m2 zelenih površina.
   Izvršeno je potpuno uklanjanje i orezivanje, dotrajalih i oštećenih stabala raznog drveća u ukupnoj količini od 100 komada . Košenje zelenih površina izvršeno je više puta godišnje, te je u cvjetne rasade tokom 2013. god. zasađeno 15.000 komada raznog sezonskog cvijeća, 400 komada sadnica raznog drveća, čempresa i drugo.
3. Tokom 2013. god. na području Općine Bihać održavano je i čišćeno 600 komada slivnika, odnosno uličnih rešetki.
4. U 2013. godini uhvaćeno je 600 pasa lutalica sa gradskih, prigradskih i ostalih urbanih sredina, te izvršen odvoz u Prihvatilište u suradnji sa Veterinarskom stanicom.
5 Kod održavanja grobalja /grebalja, Programom ZKP-a akcenat je dat na odvoz otpada, kao i na košenje zelenih površina koja nisu pod nadzorom određenih MZ i drugih zajednica. Sa grobalja - grebalja koja su obuhvaćena programom, odveženo je otpada u slijedećim količinama:

   1. Kontejner mali V=1,1 m3 KOM 1.050
   2. Kontejner veliki V= 5 i 7 m3 KOM 60

6. Održavanje Spomen obilježja, odnosi se na održavanje "stratišta, mezaristana i grobalja – mezarja od kulturno historijskog značaja". Prema programu ZKP-a za 2013. godinu obuhvaćeno je održavanje grobalja - grebalja : Jevrejsko, Partizansko, Spomen obilježje Garavice i Jama Bezdana, čija je realizacija izvršena sa 70%.
7. Održavanje, popravak dječijih igrališta i ostali poslovi čišćenja, realizirani su aktivnostima koje su određene – održavanjem i uređenjem javne urbane opreme.
8. Odvoz krutog otpada obuhvata radne aktivnosti:
   - Rad traktora 376 ES
   - Rad radnika 665 ES

Zimsko održavanje prohodnosti javnih saobraćajnih površina od 01.01. - 31.12.2013.god.

Snježne padavine tokom 2013.godine i visina sniježnog pokrivača bila je izražena u prvom dijelu godine, te je došlo do pojačanja angažovanja ljudi i sredstava.
U periodu zimskog održavanja javnih saobraćajnih površina tokom 2013. godine, angažirana su vozila za potrebe čišćenja gradskih ulica u dužini od 78 km, i trotoara u dužini od 20 km.

Za realizaciju ovih poslova angažirali smo slijedeća m/v i sredstva:
- 3 kamiona sa ralicom i posipačem soli,
- 3 vozila unimog sa ralicom i posipačem soli,
- 1 utovarivač,
- 2 komunalna traktora,
- 20 radnika u kontinuitetu na čišćenju i posipanju soli.

Učinak angažovanih sredstava je :

1.Rad kamiona sa ralicom	ES	439
2.Unimog	ES	756
3.Traktor	ES	307
4.Radnici	ES	6.207

Utrošeno je materijala : - frakcije 582 m3
- soli 68,5 t

PJ "POGREBNE DJELATNOSTI"

Površina zelenila na grobljima, koja su se kosila u toku 2013. god. iznosila su 10.000 m². Pored ovih poslova u dijelu koji se odnosi na održavanje grobalja-grebalja, rađeni su i slijedeći poslovi :

- čišćenje staza površine 7.000 m²
- odvoz otpada kontejnerom - 220 odvoza (220 malih kontejnera 1.100 lit.)
- po zahtjevu naručioca, pogrebne usluge davane su na gradskom groblju-greblju "Humci" i ostalim grobljima - grebljima na području Općine Bihać.
- broj datih usluga iznosi 422, a treba istaći postignutu kvalitetu usluga i znatno niže cijene pogrebne opreme u odnosu na ostale davaoce pogrebnih usluga.

Za gradsko groblje - greblje "Humci" u 2013. godini, poslovi koji se ističu su:

- otvaranje nove staze dižine 60 m i širine 2,70 m;
- pripremanje staze za asfaltiranje 100 m;
- dislokacija poslovnog prostora - pogrebne djelatnosi, uz mezarje /groblje "Humci".

PJ "TRŽNICE I PIJACE"

Usluge tržnice i pijace za 2013.godinu, obavljale su se na otvorenom i zatvorenom prostoru Gradske tržnice, zatim na trgovačkom centru "Harmani" i pijaci u ulici Hadžiabdića mahala. I pored angažiranosti Preduzeća za poboljšanje kvaliteta usluga (gradska tržnica), broj korisnika usluga od zakupa kretao se u prosjeku za jedan dan od 80 do 100 korisnika pijačnih usluga, sa prosječnom dnevnom realizacijom od 489 KM.

PJ "PARKIRALIŠTA I PAUK"

U prva tri mjeseca 2013.godine bilo je aktivno 18 javnih parkirališta, kada je odlukom Općinskog vijeća ukinuto parkiralište u Krupskoj ulici, te je do kraja godine bilo aktivno 17 javnih parkirališta. U periodu od I-VII mjeseca 2013.god. bio je aktivan i Parking u krugu Bolnice, kojeg smo uzeli u zakup.

Ugovor o zakupu nemedicinskog prostora (parking prostora) sa Kantonalnom bolnicom "Dr.Irfan Ljubijankić" raskinut je u VII/2013. godine jer su troškovi zakupa bili nerealno visoki, preduzeće nije ostvarivalo prihode kako bi pokrivalo sve troškove ovog parking prostora.

Tokom 2013.godine na parkinzima su se obavljale ustaljene radne aktivnosi radi realizacije usluga od zakupa parkinga (sa parking-automatima i rampama). Treba napomenuti da su usluge "m" parkinga, tokom 2013.godine kontinuirano bile na raspolaganju korisnicima, te da su se u znatnoj mjeri aktivno koristile. Plaćanje SMS porukama usluge korištenja parkinga, korisnicima su date pogodnosti efikasnijeg djelovanja oko izmirenja parking računa (npr. neposjedovanje sitnih novčanica za plaćanje na parking automatu, te plaćanje SMS-om ako su spriječeni da produže parking kartu na automatu), a sve radi izbjegavanja dodatnih troškova od blokiranja vozila lisicama. U 2013. godini mjesečni prihod uplata za korištenje parking mjesta putem SMS-a iznosio je u prosjeku 2.302 KM.

Specijalno vozilo "pauk" u 2013. godini nije bilo angažovano na preuzimanju i premještanju nepropisno parkiranih vozila, obzirom da je od strane MUP-a donešena odluka da se ukine cjelodnevna asisitencija njihovog uposlenika na specijalnom vozilu "pauk" (obrazloženje-nedovoljan broj uposlenika), te da će "pauk" intervenisati samo na njihov poziv.

Preduzeće je izvršilo detaljnu analizu rada specijalnog vozila "pauk" za period djelovanja ovog vozila 2008 – 2013. godina, odnosno izvršena je detaljna analiza ostvarenih prihoda i rashoda

vozila za navedeni period. Podaci iz analize ukazali su da sa ostvarenim prihodima vozila nije moguće pokrivati ostvarene troškove poslovanja vozila. Troškovi su se odnosili na plaće i ostala materijalna primanja četiri člana posade jer je vozilo po nalogu MUP-a bilo angažirano u dvije smjene, troškove za gorivo, troškove za registraciju vozila, troškove popravka vozila zbog čestih kvarova i starosti vozila koje je amortizovano 2008. godine. Analiza je usvojena od strane Odbora za reviziju i Nadzornog odbora Preduzeća i donijeta je odluka da se vozilo isknjiži iz poslovnih knjiga Preduzeća i pokuša prodati putem javne licitacije.
Rad specijalnih naprava - "lisice" u 2013. godini, količinski je ostvaren sa :

- broj naplaćenih deblokada "lisica" na javnim parkiralištima je 1.121 kom.
- broj naplaćenih deblokada "lisica" na parkiralištima kolektivnog stanovanja 911 kom.

Prateći realizaciju deblokade vozila "lisicama" januar - decembar 2013.godine, evidentno je da je broj blokiranih vozila "lisicama" povećan na javnim parkiralištima, iz razloga što "pauk" nije bio aktivan, odnosno nije radio.

5.2. Ostale odrednice

Ostale odrednice poslovne politike koju je provodila Uprava Preduzeća u toku 2013. godine, obuhvaćene su detaljnije u narednim poglavljima ovog Izvještaja, a odnose se na: naplatu potraživanja, poboljšanje kvaliteta usluga i aktivnosti na unapređenju istih, te primjenu već ustaljenih mjera za prevazilaženje ekonomske krize - recesije.

6. Ostvareni rezultati poslovanja

U poslovanju za 2013.godinu, Preduzeće je ostvarilo pozitivan finansijski rezultat, odnosno ostvarena je neto DOBIT od 10.470 KM.

UKUPNI PRIHODI - su ostvareni u iznosu od 4.356.331 KM, te u odnosu na isti period predhodne godine ostvarili su porast od 15%, a u odnosu na planirane prihode porasli su za 6%.
Ukupni poslovni prihodi u 2013. godini iznose 3.996.454 KM i veći su za 6,58% u odnosu na poslovne prihode ostvarene u 2012. godini.
Poslovni prihodi sastoje se od prodaje roba u iznosu od 42.067 KM i učestvuju u poslovnim prihodima sa 1,05%, prihoda od pruženih usluga u iznosu od 3.845.846 KM, učestvuju u poslovnim prihodima sa 96,23% i ostali poslovni prihodi, čije su najznačajnije pozicije prihod od zakupa, refundacija bolovanja, poticaj zapošljavanja i naplata šteta od osiguravajućih društava, prenos sa odloženih prihoda – donacija i dr. i ukupno iznose 108.541 KM, odnosno njihovo učešće u ukupnim poslovnim prihodima iznosi 2,72%

UKUPNI RASHODI - su ostvareni sa 4.344.418 KM, te u odnosu na prethodnu godinu bilježe porast od 15%, a u odnosu na plan porasli su za 9%.
Ukupni poslovni rashodi u 2013. godini iznose 3.682.460 KM i veći su za 0,6% u odnosu na poslovne rashode ostvarene u 2012. godini.
Najznačajnije učešće u poslovnim rashodima predstavljaju plaće i ostala materijalna primanja zaposlenih, materijalni troškovi i amortizacija u iznosu od 3.242.574 KM, sa učešćem od 88%.
Ostale poslovne rashode čine nabavna vrijednost prodate robe, troškovi ostalih usluga i nematerijalni troškovi u iznosu od 439.886 KM ili 12%.
U ukupnim troškovima usluga značajniju poziciju čine troškovi kooperanata sa 41% učešća.

PROSJEČNA NETO PLATA - po zaposleniku ostvarena je sa iznosom od 789 KM . U odnosu na planiranu čini izvršenje sa 96 %, u poređenju sa predhodnom godinom ostvarena je na istom nivou, dok je u odnosu na prosječnu platu FBiH od 835 KM ostvarena na nižem nivou za 6 %. Troškovi plaća za 2013. godinu su iznosili 2.141.090 KM, od čega se na neto plaće odnosi iznos od 1.278.015 KM ili 59,7%, dok doprinosi i porez na plaću iznose 863.075 KM ili 40,3%.

KOEFICIJENT EKONOMIČNOSTI - odnosno pokrivenost prihoda nad rashodima ostvaren je sa 1,0027 te u odnosu na isti period prethodne godine ostvaren je sa 100%, a u odnosu na planirani ostvaren je sa 97%.

PRODUKTIVNOST – prihod po zaposlenom ostvaren je u iznosu od 32.269 KM, što je u odnosu na predhodnu godinu viši za 14%, te i odnosu na plan viši za 5 indeksnih poena.

RENTABILNOST – bruto dobit po zaposlenom ostvarena je u iznosu od 88 KM, te u odnosu na isti period predhodne godine ostvarila je porast.

6.1. Finansijski pokazatelji poslovanja za 2013. god.

B I L A N S U S P J E H A

RED BR.	P O Z I C I J A	TEKUĆA GOD. 2013.	PRETH. GOD. 2012.	PLANIRANO 2013.	Index %	
					2013/ 2012	2013/ PLAN
	I DOBIT ILI GUBITAK PERIODA					
01.	POSLOVNI PRIHODI	3.996.454	3.749.551	4.081.721	107%	98%
02.	FINANSIJSKI PRIHODI	13.038	12.905	12.110	101%	108%
03.	OSTALI PRIHODI I DOBICI	346.839	20.781	8.650		
04.	PRIH. IZ OSNOVA USKAĐ.VRIJED.					
05.	POV. VRIJED. SPECIF. STAL.SRED.					
	UKUPNI PRIHODI	**4.356.331**	**3.783.237**	**4.102.481**	**115%**	**106%**
06.	POSLOVNI RASHODI	3.682.460	3.662.448	3.828.432	101%	96%
07.	FINANSIJSKI RASHODI	47.960	35.561	27.397	135%	175%
08.	OSTALI RASHODI I GUBICI	613.998	83.773	128.700	733%	477%
09.	RASH.IZ OSNOVA USKLAĐ.VRIJED					
10.	SMANJ.VRIJED.SPECIF.STAL.SRED					
	UKUPNI RASHODI	**4.344.418**	**3.781.782**	**3.984.529**	**115%**	**109%**
	DOBIT POSLOVANJA	**11.913**	**1.455**	**117.952**	**819%**	**10%**
	POREZ NA DOBIT	1.443	1.191		121%	
	NETO DOBIT PERIODA	**10.470**	**264**	**117.952**		
	NETO GUBITAK PERIODA					
	II OSTALA SVEOBUHVATNA DOBIT ILI GUBITAK					
01.	DOBICI UTVRĐ.DIREKT.U KAPITALU					
02.	GUBICI UTVRĐ.DIREKT.U KAPITALU					
	OST.SVEOB.DOBIT/GUB.PR.POREZA					
	OBR.ODL.POREZ NA OST.SV.DOBIT					
	NETO OSTALA SVEOBUHV. DOBIT					
	NETO OSTALI SVEOBUHV. GUBIT.					
	UKUPNA NETO SVEOB. DOBIT PER.	**10.470**	**264**	**117.952**		

	UKUPNI NETO SVEOB. GUBIT. PER.					

OSTALI POKAZATELJI

1.	BROJ ZAPOSLEN.NA BAZI SATI RADA	135	134	134	101%	101%
2.	PROSJ. BR. ZAPOSL PO MJES.EVIDEN.	129	127	127	102%	102%
3.	**BRUTO PLAĆA** PO ZAPOSL. (prosj.)	1.322	1.323	1.382	100%	96%
4.	**NETO PLAĆA** PO ZAPOSL. (prosj.)	789	793	826	100%	96%
5.	PRIHOD PO ZAPOS-PRODUKTIVNOS T	32.269	28.233	30.616	114%	105%
6.	PRIH.PREMA RASH -EKONOMIČNOST	1,0027	1,0003	1,0296	100%	97%
7.	B.DOBIT PO ZAPOSL.-RENTABILNOST	88	11	880	800%	10%

6.2. Ostvareni prihodi

Ostvareni ukupan prihod Preduzeća u 2013.godini iznosi 4.356.331 KM, a proistekao je iz slijedeće realizacije:

- vrijednosti komunalnih usluga 88 %
- vrijednosti od prodaje robe 1 %
- ostali poslovni i financ.prihodi i dobici 11 %

Sagledavajući strukturu prihoda vidljivo je slijedeće:

Kod prihoda fakturisane realizacije usluga, najznačajniji prihod ostvaren je u *PJ "Odvoz" - koji čini 50% prihoda Preduzeća* (po kategorijama korisnika: domaćinstva u ukupnim prihodima učestvuju sa 30 %, a privreda i obrtnici sa 20 %). Slijedi prihod *PJ "Javne higijena i zelenilo"* koji u ukupnim prihodima Preduzeća učestvuje sa *18 %*.

Kod prihoda sa gotovinskom naplatom usluga, značajniji prihod ostvaren je u *PJ "Parkirališta i pauk"* koji sa 15 % učestvuje u ukupnim prihodima, te slijede prihodi od *zakupa poslovnog prostora na Pijaci i tržnici sa 3 %* i prihod iz *PJ Pogrebna djelatnost sa 2 %* .

Prihodi od prodaje robe u ukupnom prihodu učestvuju sa 1 %, a odnose se na prodaju pogrebne opreme, te prodaju kanti za smeće. Preostali prihodi sa 11 % su *ostali poslovni prihodi* (zakupi, prihodi iz namjenskih izvora finansiranja-refundacije bolovanja, subvencije, poticaji te ostali prihodi po drugim osnovama); *finansijski prihodi* (prihod od kamata, naplaćeni sudski troškovi i ostali finansijski prihodi); *ostali prihodi i dobici* čine prihodi od prodaje materijalnih stalnih sredstava, transportnih sredstava i naplaćenih otpisanih potraživanja od kupaca.

P R I H O D I

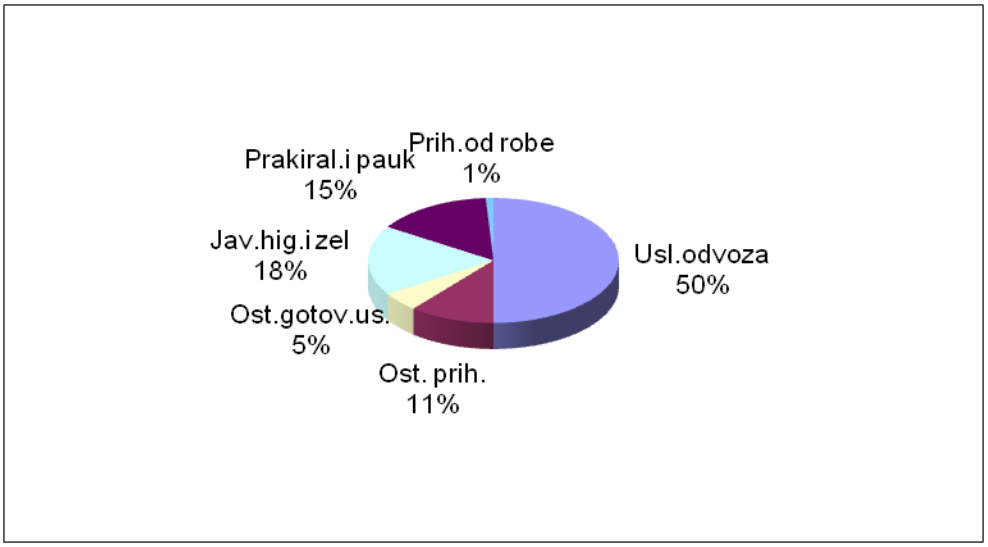

Struktura prihoda 2013. god.

N A Z I V P R I H O D A	OSTVARENO 2013.	PLANIRANO 2013.	OSTVARENO 2012.	INDEX 13/ PL	INDEX 13 /'12
61 Prih.usl.odvoza -domaćinstva	1.319.458	1.311.335	1.281.334	101%	103%
61 " " -privr.i obrtnici	849.965	853.818	853.679	100%	100%
61 " " -kab.otp.fiz.li		500			
60 " " -kontej.kante(prod.)	16.508	8.600	7.675	192%	215%
61 Prih. usl.- Reciklaža (koris.otpad)	23.964	64.042	41.594	37%	58%
61 Prih.usluga -Jav.higij.i zelenila	766.620	763.966	647.647	100%	118%
61 Prih.usluga -Tržnica i pijaca	126.492	144.920	126.268	87%	100%
61 Prih.usluga -Parkirališta i pauk	642.859	728.909	623.304	88%	103%
60/61 Prih.usluga- Pogrebno	142.047	163.189	116.734	87%	122%
60/61 Pihodi od prod.robe i učinaka	**3.887.913**	**4.039.279**	**3.698.235**	**96%**	**105%**
651 Prihodi od zakupa	10.400	13.200	13.180	79%	79%
652 Prihodi od donacija	67.260				
655 Prih.iz namjen.izvora fin(bolov.pot)	26.643	26.912	29.621	99%	90%
659 Ostali prihodi po drugim osnovama	4.238	2.330	8.515	182%	50%
65 Ostali poslovni prihodi	**108.541**	**42.442**	**51.316**	**256%**	**212%**
661 Prihodi od kamata	2.408	1.200	1.376	201%	175%
662 Pozitivne kursne razlike					
669 Ostali fin.prihodi (napl.sud.troškovi)	9.204	10.910	11.529	84%	80%
669 Ostali finansijski prihodi	1.426				
66 Finansijski prihodi	**13.038**	**12.110**	**12.905**	**108%**	**101%**
670 Dobici po osn.prod.mat.staln. sred.	321.248				
670 Dobici po osn.prod. transportnih sr.	18.388				
675 Dobici od prod. materijala			426		
677 Naplać. otpisana potr.od kupaca	7.203	8.650	9.994	83%	72%
679 Prih.od otpis.obaveza prema dobav.			10.361		
67 Ostali prihodi i dobici	**346.839**	**8.650**	**20.781**		
U K U P N I P R I H O D I :	**4.356.331**	**4.102.481**	**3.783.237**	**106%**	**115%**

Ukupni prihodi na nivou Preduzeća u 2013.godini ostvareni su 6% iznad planiranih, a u odnosu na prethodnu godinu ostvaren je porast od 15% .

Prihodi iz osnovne komunalne djelatnosti - usluge prikupljanja, odvoza i deponovanja smeća, ostvareni su u visini planiranih vrijednosti uz primjenu važećih cijena usluga po kategorijama korisnika koje su usvojene od strane OV-a. U kategoriji korisnika – domaćinstva prihodi su ostvareni iznad planiranih za 1%. U kategoriji privreda i obrtnici, prihodi od redovnog odvoza smeća i odvoza po ugovorima i narudžbama ostvareni sa 100%. Stavljajući u odnos ostvarenje prihoda usluga odvoza smeća sa predhodnom godinom, vidljiv je porast prihoda kod domaćinstva za 3%, a kod privrede i obrtnika prihodi su ostvareni na istom nivou. U realizaciji prihoda PJ Prikupljanje i odvoz komunalnog otpada, iskazani su i prihodi od prodaje robe koji se odnose na prodaju kanti za odlaganje smeća.

Prihodi Reciklaže realizirani su od prikupljanja i selektiranja korisnog otpada, te u odnosu na plan ostvareni su sa 37%. Obzirom da je ovo djelatnost od ekološkog značaja, potrebno je ulagati u razvoj iste kroz sredstava za rad, te pospiješiti prikupljanje selektiranog korisnog otpada.

Prihodi PJ "Javna higijena i zelenilo" ostvareni su na nivou planiranih vrijednosti. Plan radnih aktivnosti iz djelatnosti sačinjen je na nižem nivou, shodno planiranim izdvajanjima iz

budžeta za obavljanje javnih usluga higijene i zelenila. U odnosu na isti period predhodne godine prihodi su ostvarili rast od 18%.

Poznato je da se prihodi pomenute djelatnosti ostvaruju obavljanjem usluga čišćenja gradskih ulica i trotoara i održavanjem zelenila, prema Programu zajedničke komunalne potrošnje (ZKP) koji je utvrđen od strane Zavoda, a kod realizacije istih Zavod direktno utječe na izvršenje nivoa prihoda u djelatnosti , kako sa naručenim količinama usluga tako i sa cijenom usluga koje su već duži period zaleđene. Radne aktivnosti prema programu ZKP-a u toku 2013.godine realizirane su sa 95%. Na ostvarenje ukupnog prihoda djelatnosti, u izvještajnom periodu utjecao je i prihod realiziran u zimskoj službi. Usljed pogoršanih vremenskih uvjeta, angažovanost na održavanju ulica i trotoara u zimskoj službi bila je povećana u prvom tromjesečju tekuće godine.

Na kraju treba napomenuti da i ako su ukupni prihodi dostigli planirani nivo, rashodi su ostvareni iznad planiranog nivoa, radi neusklađenosti cijena usluga sa rastom troškova, tako da je u poslovanju ove PJ-e iskazan negativan financijski rezultat.

Prihodi od PJ "Parkirališta i pauk" u odnosu na plan ostvareni su sa 88%, od čega parkirališta bilježe izvršenje plana sa 87%, deblokada nepropisno parkiranih vozila 8% iznad planiranih, a premještanja vozila ("pauk") nije imalo izvršenje mada je planiran simbolično. Ostvareni ukupni prihodi iz djelatnosti u poređenju sa predhodnom godinom bilježe porast od 3%, iz razloga što je u izvještajnoj godini aktiviran novi parking u krugu Bolnice koji je uzet pod zakup. Po strukturi prihoda, parkirališta čine najznačajniji prihod od 89%, te sagledavajući realizaciju ovih usluga, može se reći da su se tokom godine odvijale sve ustaljene radne aktivnosti (kontrole naplate na parkomatima, plaćanja putem SMS poruka), a na naplatnim rampama obavljale su se redovne aktivnosti po usklađenom zimskom i ljetnom radnom vremenu.

Prihod ostvaren od "blokiranja vozila – lisicama" u strukturi prihoda PJ-e učestvuje sa 11%. U odnosu na planirane, ovi prihodi su ostvarili viši nivo obzirom da pauk nije bio u funkciji, te su intervencije na parkiralištima kolektivnog stanovanja bile pojačane.

Prihodi od PJ "Tržnice i pijace", u odnosu na plan - ostvareni su niži za 13%, a u odnosu na predhodnu godinu ostvaren je isti nivo izvršenja. Razlog ovakvog izvršenja realizacije proizilazi iz neuređenosti pijačnog prostora, ali također i porastom novih šoping centara opada interes potrošača za kupovinu na otvorenim pijačnim prostorima.

Prihod u PJ "Pogrebne djelatnosti" u odnosu na planirane prihode ostvareni su niži za 13%. U odnosu na predhodnu godinu, prihod od pogrebnih usluga bilježi rast od 22%.

Rezimirajući gore navedeno, vidljivo je da su prihodi Preduzeća ostvareni iznad planiranih, dok su prihodi od prodaje robe i učinaka ostvareni na nešto nižem nivou u odnosu na plan, odnosno za 4%. Sagledavajući opravdanost niže realizacije prihoda od prodaje usluga u djelatnostima sa iskazanim negativnim poslovanjem, može se konstatirati da su prihodi u Javnoj higijeni limitirani količinom i niskim cijenama usluga, (nisu usklađivane od 1996. godine), te stoga ponovno iniciramo usaglašenje nivoa cijena ovih usluga. Kod prihoda u Pogrebnoj djelatnosti potrebno je usvojiti nova akta sa cijenama za obavljanje usluga, a u djelatnost Reciklaže nužno je investirati u opremu (vozila i kontejnere za selektirani otpad), kako bi se prihodi ove djelatnosti podigli na viši nivo.

6.3. Ostvareni rashodi

Ukupni rashodi Preduzeća za 2013.godinu ostvareni su u iznosu od 4.344.418 KM, od čega poslovni rashodi čine 85 %, a finansijski i ostali rashodi i gubici 15%.

Sagledavajući strukturu rashoda vidljivo je slijedeće:

Troškovi plaća
Ostvareni su u iznosu od 2.141.089 KM i sa 49 % učestvuju u ukupnim rashodima Preduzeća.
Plate su isplaćivane prema Kolektivnom ugovoru o pravima i obavezama poslodavaca i zaposlenika u oblasti komunalne privrede u Federaciji BiH ("Službene novine FBiH" broj 48/06) (u daljem tekstu: Kolektivni ugovor), ali uz saglasnost Sindikata – umanjeno (kretanja plata data su u narednom poglavlju rashoda).
Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja
Ostvareni su u iznosu od 579.887 KM i sa 13% učestvuju u ukupnim rashodima.
Obaveza Preduzeća je da potraživanja od kupaca u poslovnim knjigama Preduzeća iskazuje po fer vrijednosti uz primjenu politike ispravke vrijednosti, na osnovu metode procjene koja se zasniva na analizi starosne strukture salda potraživanja.
Koristeći se navedenom metodom u 2013.godini izvršena je ispravka 579.887 KM nenaplaćenih potraživanja od svih kategorija korisnika usluga, za period od 2007 – 2011. godina koja su teretila poslovne rashode za 2013. godinu.
Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih
sa iznosom od 407.276 KM i sa 9 % učešća u ukupnim rashodima, čine treću stavku rashoda po veličini. Strukturu ovih troškova čine: naknada za topli obrok 293.292 KM; prijevoz zaposlenika na posao i sa posla 24.138 KM ; regres za godišnji odmor 53.504 KM; otpremnine za penziju, jubilarne i druge nagrade i novčane pomoći u slučaju invaliditeta i smrti 35.522 KM i kotizacije za seminare 820 KM.
Utrošena energija i gorivo
ostvareni su u iznosu od 293.872 KM, te sa 7 % učestvuju u rashodima Preduzeća. Po strukturi, utrošeno gorivo i mazivo ostvareno je u iznosu od 276.923 KM, a utrošena električna energija sa 16.949 KM.
Amortizacija
iznosi 208.774 KM, te sa 5 % učestvuje u ukupnim rashodima. Amortizacija se obračunava po vremenskom - linearnom metodu, u skladu sa Međunarodnim računovodstvenim standardima (MRS 16).
Utrošene sirovine i materijal
ostvareni su u iznosu od 116.862 KM i sa 3% učestvuju u rashodima (obuhvataju: utrošeni posipni materijal za zimsku službu, sadni materijal - zelenila, utrošeni kancelarijski i ostali potrošni materijal).
Troškovi usluga izrade i dorade učinaka
Ostvareni su sa 106.437 KM i sa 3% učestvuju u rashodima preduzeća. Ovi troškovi u najvećem dijelu odnose se na učešća kooperanata u zimskoj službi(obuhvaćeni kroz obračunate situacije).
Troškovi zakupa
Ostvareni su u iznosu od 92.182 KM i sa 2% učestvuju u rashodima, a odnose se na zakup poslovnog prostora za PJ Odvoz do IX mjeseca; poslovna zgrada preduzeća i mehanička radiona od VIII 2013.g.; zakup parkinga Bolnica (I-VII/'13) i zakup web i mail servera.
Troškovi usluga održavanja

Ostvareni su u iznosu od 48.537 KM i sa 1% učestvuju u ukupnim rashodima. Strukturu troškova čine troškovi usluga tekućeg održavanja 18.440 KM, troškovi usluga održavanja transportnih sredstava 16.519 KM i ostali troškovi usluga održavanja i zaštite 13.578 KM.

Rashodi kamata
Ostvareni su u iznosu od 47.960 KM i sa 1% učestvuju u ukupnim rashodima, a odnose se na kamate po dugoročnom kreditu i finansijskom lizingu, te zatezne kamate za neblagovremeno plaćanje obaveza dobavljaču po Sudskoj presudi (u iznosu 12.493,90 KM).

Preostalih 7 % rashoda čine:
Troškovi poreza, naknada, taksi i drugih dadžbina na teret pravnog lica (sudske takse po postupcima, takse za izvršenja – pljenidbe, opća vodna naknada, posebna naknada od prirodnih i drugih nesreća, porez na istaknutu firmu, naknada za opće korisne funkcije šuma, te ostale poreze naknade i takse na teret pravnog lica1%;*Troškovi poštanskih i telekomunikacijskih usluga* (poštanske,telefonske usluge i usluge interneta) 1%, *Utrošeni rezervni dijelovi* (održavanje vozila) 1%; *Rashodi i gubici na zalihama mat.i robe i ostali troškovi* (troškovi sudskih sporova, kazne i ostali rashodi) 1%; *Troškovi neproizvodnih usluga* (troškovi advokatskih i notarskih usluga , usluge obezbjeđenja objekta, komunalne usluge, troškovi revizije i ostale neproizvodne usluge) 1%; *Otpis sitnog inventara, ambalaže i auto guma* (auto gume za transportna sredstva, HTZ oprema, te sitan inventar) 1%; *Nabavna vrijednost prodate robe* (pogrebna oprema i kante) 1%; *Troškovi premije osiguranja* (osiguranje vozila, imovine i životno-kolektivno osiguranje); *Troškovi naknada članovima odbora, komisija i sl.* (nadzorni odbor i odbor za reviziju); *Troškovi transportnih usluga* (Javna higijena – prevoz soli); te slijede ostali niži troškovi iskazani u tabeli.

R A S H O D I

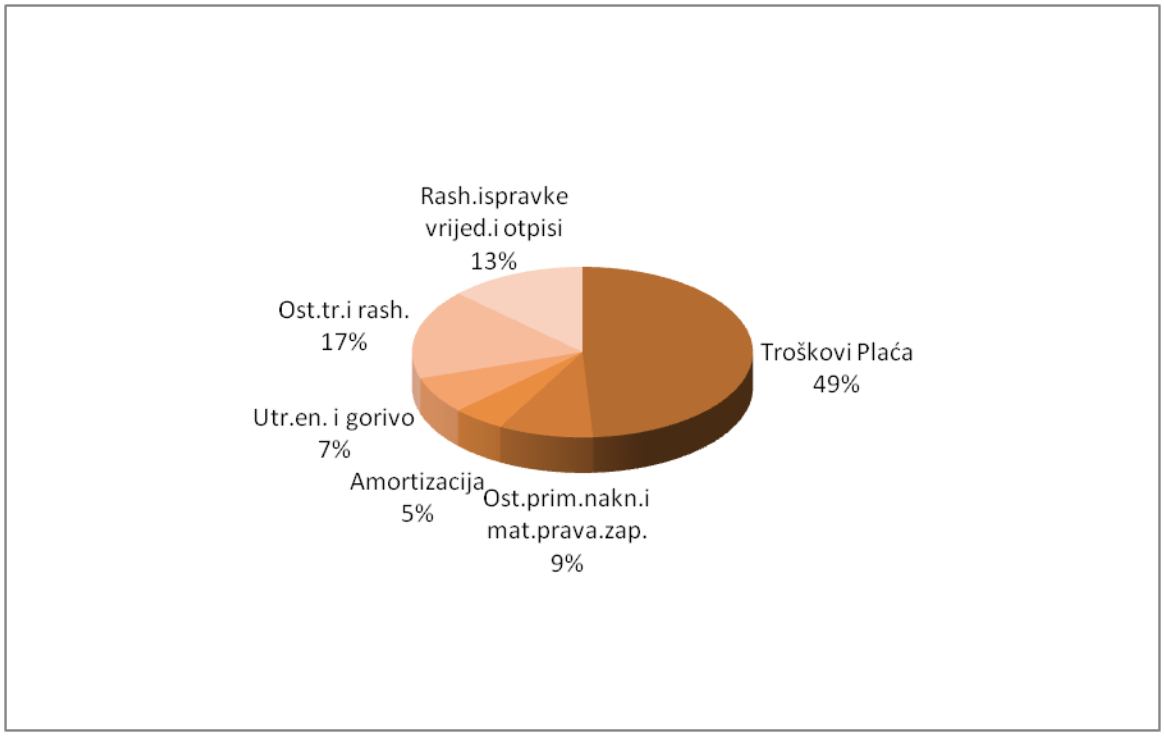

Struktura rashoda
2013. god.

N A Z I V T R O Š K A	OSTVARENO 2013.	PLANIRANO 2013.	OSTVARENO 2012.	INDEX 13 / PL	INDEX 13 / 12
501 Nabavna vrijednost prodate robe	27.686	19.549	17.863	142%	155%
511 Utrošene sirovine i materijal	116.862	95.213	98.067	123%	119%
512 Utrošena energija i gorivo	293.872	305.279	307.371	96%	96%
513 Utrošeni rezervni dijelovi	33.051	19.363	16.204	171%	204%
514 Otpis sitnog invent.ambal. i auto guma	27.707	18.868	10.013	147%	277%
520 Troškovi plaća	2.141.089	2.222.984	2.126.668	96%	101%
523 Troškovi službenih putovanja zaposlenih	2.043	7.035	8.499	29%	24%
524 Tr.ost.primanja, nakn. i mat.prava zap.	407.276	386.460	389.455	105%	105%
527 Troš.nakn.članovima odbora,komisija i sl.	9.700	15.600	16.450	62%	59%
529 Troš.naknada ostalim fiz.licima	2.200		8.141		27%
530 Troš.usluga izrade i dorade učinaka	106.437	85.327	97.463	125%	109%
531 Troškovi transportnih usluga	9.538	6.182	5.945	154%	160%
532 Troškovi usluga održavanja	48.537	50.148	48.425	97%	100%
533 Troškovi zakupa	92.182	134.750	47.156	68%	195%
535 Troškovi reklame i sponzorstva	3.581	6.490	6.430	55%	56%
540 Amortizacija do visine porezno prizn.rash	208.774	274.482	263.174	76%	79%
550 Troškovi neproizvodnih usluga	29.727	31.760	31.539	94%	94%
551 Troškovi reprezentacije	2.885	5.000	3.213	58%	90%
552 Troškovi premije osiguranja	24.647	23.076	27.639	107%	89%
553 Troškovi platnog prometa	5.644	6.685	6.553	84%	86%
554 Troš.poštanskih i telekomunikacijskih usl.	33.747	35.121	39.426	96%	86%
555 Tr.poreza,nakn.taksi i dr.dadž.na ter.posl	46.753	51.981	49.188	90%	95%
556 Troškovi članskih doprinosa i sl. obaveza	3.876	16.076	24.551	24%	16%
559 Ostali nematerijalni troškovi	4.646	11.003	13.015	42%	36%
561 Rashodi kamata	47.960	27.397	33.718	175%	142%
562 Negativne kursne razlike			1.843		
570 Gubici od prodaje i rashodov.staln. sred.	1.171		270		434%
576 Manjkovi	178				
578 Rashodi po osn.isprav.vrijed.i otpisa potr.	579.887	125.850	79.945	461%	725%
579 Rash.i gubici na zalihama mat.i robe i ost	32.762	2.850	3.558		
UKUPNI RASHODI	**4.344.418**	**3.984.529**	**3.781.782**	**109%**	**115%**

Ostvareni ukupni rashodi Preduzeća iskazani su 9% iznad planiranih, a u odnosu na ostvarene rashode u predhodnoj godini vidljiv je porast od 15%. Sa aspekta opravdanosti kretanja - rashoda, može se konstatirati slijedeće:

- Troškovi plaća i ostalih primanja i materijalnih prava zaposlenika čine 58% rashoda

Bruto plate ostvarene su ispod planiranog nivoa za 4%, a upoređujući ih sa istim periodom prethodne godine u blagom su porastu su za 1%. Plate zaposlenicima isplaćuju se prema Kolektivnom ugovoru, međutim u periodu ekonomske krize i recesije, isplaćuju se umanjeno.
Slijedom navedenog, u 2012. godini usljed pada životnog standarda zaposlenika, a na zahtjev Sindikata od IV mjeseca vrijednost satnice je usklađena prema Kolektivnom ugovoru, te iznosi 2,14 KM. Kod obračuna plata iz 2012.godine, primjenjivalo se i dalje umanjenje u prosjeku od

10%. Istekom Saglasnosti Sindikalne organizacije Preduzeća, od IX/12 do II mjeseca 2013. godine obračun plata je vršen u punom iznosu. Novom Saglasnošću Sindikalne organizacije

Preduzeća plaće su umanjene prosječno za 10% za period III-XII 2013. godine, a zadržana je satnica od 2,14 KM, mada je za 2013.godinu. satnica utvrđena od 2,35 KM.
Prosječna neto plata po zaposleniku za 2013. godinu iznosi 789 KM, te je u odnosu na plan niža za 4%, u odnosu na predhodnu godinu zadržala se na istom nivou, a u odnosu na prosječnu neto platu u FBiH za 2013.god. koja iznosi 835 KM plata je ostvarena na nižem nivou za 6%.

Troškovi ostalih primanja, naknada i materijalnih prava zaposlenih ostvareni su iznad planiranih 5%, te i u odnosu na predhodnu godinu porasli su za 5%. Odnose se na topli obrok ; naknada za prijevoz zaposlenika na posao i sa posla; regres za godišnji odmor; jubilarne nagrade, otpremnine za penziju i novčane pomoći u slučaju smrti (u skladu sa Pravilnikom o radu Preduzeća).

-Rashodi po osnovu ispravke vrijednosti i otpisa potraživanja
Komisija za popis potraživanja na dan sastavljanja financijskog izvještaja preispitala je naplativost svih kratkoročnih potraživanja od kupaca i predložila organima upravljanja da se izvrši ispravka vrijednosti procjenjenih nenaplativih potraživanja na teret rashoda poslovanja. Predložena potraživanja za rashod, putem ispravke vrijednosti potraživanja, su u cijelosti utužena, pri čemu je ispoštovan princip "opreznosti", najbitniji element, izvučen iz konteksta MRS, MSFI i Okvira za sastavljanje financijskih izvještaja. Organi upravljanja su usvojili predložene otpise potraživanja uvažavajući princip opreznosti i princip očekivanog smanjenja buduće ekonomske koristi za Preduzeće, vodeći računa o iskazivanju salda potraživanja po fer vrijednosti.
Kako nema propisa kojim je regulisano kada i u kojem roku neneplaćena potraživanja treba otpisati, Preduzeće koristi interne Računovodstvene politike kojima je regulisano vrijeme rashoda nenaplaćenih potraživanja putem ispravke vrijednosti i konačni otpis potraživanja.
Osim računovodstvenih politika, Preduzeće strogo vodi računa o odredbama Zakona o porezu na dobit privrednih društava u F BIH u smislu porezno priznatih rashoda.
Organi upravljanja Preduzeća ocjenili su da je prijedlog rashoda potraživanja putem ispravke vrijednosti realno, fer i objektivno iskazan od strane Centralne popisne komisije, u godišnjem Elaboratu za 2013. godinu.
Objektivni dokazi kojima se rukovodila Komisija za popis potraživanj i organi upravljanja su u skladu sa MRS 39 – Financijski instrumenti – priznavanje i mjerenje.

Analizom ostalih troškova vidljivo je da su određeni troškovi ostvareni iznad planiranih vrijednosti, a odnose se na:*Utrošene sirovine i materijal* 23%(najznačajniji je posipni materijal i sol u zimskoj službi– usljed nepovoljnih vremenskih prilika, sadni materijal za održavanje zelenila, te utrošeni kancelarijski materijal, koji je bio pod restrikcijom);*Troškovi usluga izrade i dorade učinaka* 25% (angažovanje sredstava kooperanata za rad u zimskoj službi) ;*Rashodi kamata* ostvareni su 75% iznad planiranih (pored redovnih kamata iz anuiteta izmirene su zatezne kamate dobavljaču po Sudskoj presudi; *Utrošeni rezervni dijelovi 71%* iznad plana (najznačajniji utrošak odnosi se na održavanje vozila u PJ Odvoz); *Rashodi i gubici na zalihama materijala i robe i ostali rashodi* (najznačajniji rashod odnosi se na troškove sudskih postupaka i druge troškove –nadoknada štete iz djelatnosti Javna higijena i zelenila);*Otpis sitnog inventara, ambal. i auto guma* (otpis auto guma prilikom upotrebe i dr.); *Nabavna vrijednost prodate robe* (pogrebna oprema i kante); *Troškovi premije osiguranja* (osiguranje vozila, te kolektivno osiguranje) i *Troškovi transportnih usluga* (prevoz soli –zimska služba), dok su svi ostali troškovi ostvareni ispod planiranih vrijednosti.

Usljed povećanja radnih aktivnosti i ukazanih samih potreba za određenim uslugama, došlo je do porasta pojedinih troškova u odnosu na predhodnu godinu, što ima opravdan karekter izdvajanja.

Na kraju, sagledavajući ostvarene rashode u poslovanju za 2013. godinu može se konstatirati da su se rashodi kretali u okvirima poslovanja. Najznačajniji rashod – trošak plaća, ostvaren je nešto ispod planiranog nivoa. U vezi kretanja plata može se reći da su isplate plata zaposlenicima bile pod restrikcijom uz saglasnost Sindikata.
Može se konstatirati da je Uprava Preduzeća na one troškove gdje se moglo utjecati, vodila računa o njihovim kretanjima, visini izdvajanja uz primjenu mjera kontrole, uštede i restrikcije na nivou preduzeća, te ovakvu poslovnu politiku treba voditi i u narednom periodu poslovanja.

6.4. Tabelarni prikaz strukture prihoda i rashoda po Poslovnim jedinicama

Ostvarene plate po poslovnim jedinicama za 2013. god.

	NAZIV	NETO PLATE	BR. ZAP. NA BAZI UKALK. SATI RADA	PROSJEČNA NETO PLATA PO ZAPOSLENIKU
1.	ODVOZ	453.726	47	804
2.	RECIKLAŽA	17.345	2	723
3.	JAVNA HIGIJENA I ZELENILO	237.451	32	618
4.	TRŽNICA I PIJACA	39.363	5	656
5.	PARKIRALIŠTA I PAUK	87.676	11	664
6.	POGREBNA DJELATNOST	60.044	8	625
7.	DIREKCIJA	382.409	30	1.062
	U K U P N O	**1.278.015**	**135**	**789**

Slijede Tabele strukture prihoda i rashoda po poslovnim jedinicama :

7. Bilans stanja

Naredna tabela daje pregled Bilansa stanja Preduzeća, sa obrazloženom strukturom bilansnih pozicija aktive i pasive:

POZICIJA	TEKUĆA GODINA 31.12.2013.		PRETHODNA GODINA 31.12.2012.	
AKTIVA				
A) STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI	**1.760.002**	**41%**	**2.004.636**	**48%**
I Nematerijalna sredstva				
II Nekretnine, postrojenja i oprema	**1.647.401**		**1.958.825**	
1. Zemljište	*346.849*		*383.369*	
2. Građevinski objekti	*412.227*		*688.418*	
3. Postrojenja i oprema	*847.926*		*843.075*	
5. Avansi i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	*40.399*		*43.963*	
V Ostala (specifična) stalna materijalna sredstva	**3.210**		**3.210**	
VIII Dugoročna razgraničenja	**109.391**		**42.601**	
C) TEKUĆA SREDSTVA	**2.572.985**	**59%**	**2.196.849**	**52%**
I Zalihe i sredstva namijenjena prodaji	**56.549**		**66.519**	
II Gotovina, kratkoročna potraživanja i kratk. plasmani	**2.516.436**		**2.130.330**	
1. Gotovina i gotovinski ekvivalenti	*21.081*		*22.889*	
2. Kratkoročna potraživanja	*2.482.482*		*2.084.761*	
b) Kupci u zemlji	*2.466.981*		*2.072.845*	
e) Druga kratkoročna potraživanja	*15.501*		*11.916*	
4. Potraživanja za PDV	*1.141*		*7.602*	
5. Aktivna vremenska razgraničenja	*11.732*		*15.078*	
E) GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA				
POSLOVNA AKTIVA	**4.332.987**	**100%**	**4.201.485**	**100%**
PASIVA				
A) KAPITAL	**2.592.371**	**60%**	**2.581.901**	**61%**
I Osnovni kapital	**2.549.139**		**2.549.139**	
IV Rezerve	**16.379**		**5.032**	
VIII Neraspoređena dobit	**26.853**		**27.730**	
IX Gubitak do visine kapitala				
B) DUGOROČNA REZERVISANJA	**119.983**	**3%**	**114.743**	**3%**
C) DUGOROČNE OBAVEZE	**855.701**	**20%**	**482.215**	**12%**
4. Dugoročni krediti	*855.701*		*303.911*	
5. Dugoročne obaveze po finansijskom lizingu			*178.304*	
E) KRATKOROČNE OBAVEZE	**709.759**	**16%**	**1.008.639**	**24%**
I Kratkoročne finansijske obaveze			**5.137**	
II Obaveze iz poslovanja	**391.199**		**539.940**	
1. Primljeni avansi, depoziti i kaucije	*888*			
3. Dobavljači u zemlji	*385.451*		*534.581*	
4. Dobavljači u inostranstvu	*4.860*		*5.359*	
IV Obaveze po osn. plaća, naknada i ostalih prim. zaposlenih	**259.126**		**397.369**	
1. Obaveze po osnovu plaća i naknada plaća	*172.566*		*315.779*	
3. Obaveze za ostala primanja zaposlenih	*86.560*		*81.590*	
V Druge obaveze	**7.612**		**6.332**	
VI Obaveze za PDV	**50.047**		**53.977**	
VII Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine	**1.775**		**4.693**	

VIIIObaveze za porez na dobit			1.191	
F) PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	55.173	1%	13.987	
POSLOVNA PASIVA	4.332.987	100%	4.201.485	100%

STRUKTURU AKTIVE – Bilansa stanja sa 31.12. 2013. godine – Preduzeća čine:

STALNA SREDSTVA I DUGOROČNI PLASMANI – u aktivi učestvuju sa 41%.

Nekretnine postrojenja i oprema iznose 1.647.401 KM, a po strukturi iskazana su u pozicijama aktive –tabele Bilansa stanja.

Ostala -specifična stalna materijalna sredstva od 3.210 KM, čine djela likovne umjetnosti.

Dugoročna razgraničenja sa 109.391 KM čine kamate iz anuiteta po dugoročnim kreditima.

TEKUĆA SREDSTVA – u aktivi učestvuju sa 59 %.

Zalihe su iskazane u iznosu od 56.549 KM odnose se na: sirovine i materijal, auto dijelove, gorivo i mazivo, sitan inventar, auto gume i HTZ opremu 43.016 KM, te trgovačku robu (pogrebna oprema i kante) iznosom od 13.533 KM .

Gotovina, kratkoročna potraživanja i plasmani u iznosu od 2.516.436 KM odnose se na:

-Gotovina i gotovinski ekvivalenti, sa iznosom od 21.081 KM obuhvataju sredstava na računima kod Poslovnih banaka i blagajni Preduzeća.

-Kratkoročna potraživanja iznose 2.482.482 KM, a odnosi se na potraživanja:

Kupci u zemlji 2.466.981 KM (potraživanja po kategorijama data u poglavlju naplate) od čega redovna potraživanja iznose 1.600.737 KM, a sumnjiva i sporna potraživanja iznose 866.244 KM (umanjena su za otpise potraživanja preko ispravke vrijednosti u iznosu od 556.485 KM).

Druga kratkoročna potraživanja od 15.501 KM odnose se na potraživanja od zaposlenih 881 KM, potraživanja od državnih i drugih institucija (refundacije bolovanja) 4.051 KM, potraživanja za više plaćeni porez na dobit 52 KM, te ostala kratkoročna potraživanja (potraživanja od Opštine za sudsko izvršenje po osnovu šteta) 10.517 KM.

-Potraživanja za PDV (ulazni porez) iznose 1.141 KM.

-Aktivna vremenska razgraničenja iskazana su u iznosu od 11.732 KM te odnose se na razgraničene premije osiguranja.

STRUKTURU PASIVE – Bilansa stanja sa 31.12. 2013. godine čine:

KAPITAL Preduzeća (100 % državni), u Bilansu pasive učestvuje sa 60 %. *Stanje kapitala iznosi 2.592.371 KM*, a s*trukturu čine*: Osnovni kapital 2.549.139 KM ; Rezerve (statutarne) 16.379 KM; Neraspoređena dobit 26.853 KM od čega neraspoređena dobit ranijih godina 16.383 KM i neraspoređena dobit izvještajne godine 10.470 KM.

DUGOROČNA REZERVISANJA – učestvuju sa 3 %

Dugoročna razgraničenja od 119.983 KM čini odloženo priznavanje prihoda iz donacija i pomoći (subvencija Općine za kontejnere, subvencija po projektu Gov-Wade za univerzalnu horizontalnu presu i sredstva iz "eko" naknada – dva kamiona).

DUGOROČNE OBAVEZE učestvuju u pasivi sa 20 %.

Dugoročne obaveze iznose 855.701 KM i odnose se na:

- Dugoročni krediti od banaka : Razvojna banka 104.940 KM za nadogradnju dva kamiona za odvoz smeća i NLB banka 750.761 KM za finansiranje zatvaranja zamjenskih kredita, finansiranje trajnih obrtnih obaveza, te finansiranje namjenskog motornog sredstva.

KRATKOROČNE OBAVEZE u pasivi učestvuju sa 16 %, te odnose se na:

Obaveze iz poslovanja 391.199 KM čine: primljeni avansi 888 KM, dobavljači u zemlji 385.451 KM i dobavljači u inostranstvu 4.860 KM.

Obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih 259.126 KM , odnose se na:

- Obaveze po osnovu plaća i naknada plaća u iznosu od 172.566 KM, a čine ih neto plata 103.061 KM (obaveza XII/2013.g); porez i posebne naknade na plaću 5.082 KM (XII / 2013) ; te doprinosi u vezi plaća i naknada plaća 64.423 KM (XII/'13).

- Obaveze za ostala primanja zaposlenih sa 86.560 KM odnose se na naknade : topli obrok za XII/'13 u iznosu od 25.800 KM; prevoz zaposlenih za XII /'13 u iznosu od 2.012 KM; obaveze za regres za godišnji odmor 53.504 KM; te otpremnine za penziju, jubilarne nagrade i novčane pomoći zaposlenima 5.244 KM.

Druge obaveze iznose 7.612 KM, odnose se na: naknade članovima nadzornog odbora i odbora za reviziju 3.100 KM; obaveze prema fizičkim licima po ugovoru o djelu 2.750 KM; obaveze za porez i posebne dadžbine na naknade članovima odbora i fizičkim licima 1.106 KM; obaveze za doprinose u vezi naknada članovima odbora i fizičkim licima 484 KM, te obaveze po osnovu kamata 172 KM.

Obaveze za PDV iznose 50.047 KM, te čini ih razlika između obaveza za PDV i ulaznog poreza u iznosu od 49.789 KM; PDV po osnovu vlastite potrošnje i isporuka neobaveznicima PDV-a 140 KM i PDV obračunat na usluge stranih lica 118 KM.

Obaveze za ostale poreze i druge dadžbine iznose 1.775 KM i odnose se na naknade za vode 156 KM i naknada za korištenje šuma 1.619 KM.

PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA iznose 55.173 KM, te odnose se na:

Unaprijed obračunati rashodi perioda 3.030 KM (obračunati troškovi: električne energije i telefoni); Obračunati prihodi narednog perioda 52.092 KM (unaprijed naplaćeni prihodi zakupa - parkinzi) i ostala pasivna vremenska razgraničenja 51 KM (JP Vodovod).

Na osnovu predočenih bilansnih pozicija Preduzeća, dajemo slijedeće pokazatelje:

POKAZATELJ LIKVIDNOSTI

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje sposobnost izmirivanja tekućih obaveza iz tekućih sredstava:

- TEKUĆA SREDSTVA	2.572.985
- TEKUĆE OBAVEZE	709.759
- KOEFICIJENT TEKUĆE LIKVIDNOSTI	**3,6**

Izračunati koeficijent pokazuje, da su tekuće obaveze Preduzeća (dobavljači, obaveze po osnovu plaća, naknada i ostalih primanja zaposlenih, druge obaveze, obaveze za PDV, obaveze za ostale poreze i druge dadžbine) pokrivene tekućom aktivom 3,6 puta, što se smatra povoljnim odnosom za Preduzeće.

Obrtni kapital predstavlja razliku, tekućih sredstava i tekućih obaveza i iznosi 1.863.226 KM.

Ako iskažemo samo *unovčiva sredstva,* koja podrazumijevaju gotovinu i potraživanja od kupaca (umanjena za sumnjiva i sporna potraživanja), te tako iskazana sredstava umanjimo za obaveze, razlika raspoloživih sredstava predstavlja obrtni kapital i iznosi 912.059 KM.

Koeficijent unovčive tekuće likvidnosti pokazuje sposobnost izmirivanja tekućih obaveza iz unovčivih sredstava. Tako izračunati koeficijent pokriva tekuće obaveze sa 2,28 puta. Vidljivo je da je izračunati koeficijent znatno veći od 1(K>1), te se smatra povoljnim pokazateljem likvidnosti, koji se očitovao kroz nivo raspoloživih obrtnih sredstava.

- UNOVČIVA SREDSTVA	1.621.818
- TEKUĆE OBAVEZE	709.759
- KOEFICIJENT UNOVČIVE LIKVIDNOSTI	**2,28**

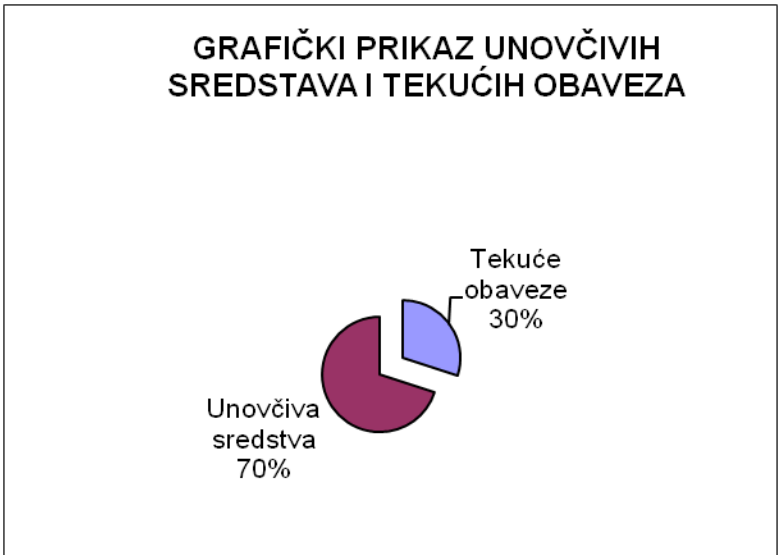

8. Naplata potraživanja

Poboljšanje nivoa naplate potraživanja realiziranih usluga tekućeg perioda, kao i izvršenje naplate iz predhodnih godina, čini osnovnu odrednicu poslovne politike Preduzeća. Shodno tome, Uprava preduzeća kako bi ostvarila osnovni cilj u podizanju nivoa naplate, kontinuirano vodi aktivnosti vezane za poboljšanje iste, primjenjujući zakonske mjere koje se ogledaju u slijedećem: *dostavljanje opomena za dugovanja; opomena pred tužbu i blagovremena pokretanja prinudne naplate.* Osim navedenih, poduzimane su i druge aktivnosti sa kojima se nastojalo utjecati na naplatu.

Tokom izvještajnog perioda, radi efikasnosti u povećanju naplate, izvršene su slijedeće radne aktivnosti:

Kategorija: domaćinastva

Kategorija domaćinstva obuhvata velik broj korisnika čije je stanje sa 31.12.2013.godine 15.488. Tokom godine, Obračunsko naplatna služba Preduzeća redovno je vodila aktivnosti oko praćenja naplate potraživanja od dužnika, kako ne bi došlo do zastare istih, te poduzimala mjere po istom.. Slijedom navedenog, korisnicima usluga odvoza smeća koji nisu izmirili svoja dugovanja u utvrđenom roku, poslane su opomene za izmirenje dugovanja. U koliko se isti nisu odazvali plaćanju obaveza, pokrenuti su sudski postupci - podnošenjem prijedloga za utuženja. U toku 2013.godine Pravnoj službi proslijeđeno je 3.087 prijedloga za utuženja sa iznosom od 237.657 KM (iz 2012.g. utuženo147.894KM i 89.763 KM iz 2013. godine).
Tokom izvještajnog perioda u ovoj kategoriji aktivnosti su bile usmjerene i na prikupljanje informacija o kretanju korisnika (promjeni vlasnika stambenih objekata i sl.), radi ispravnosti obračuna faktura, te aktivnosti oko prijavljivanja novih korisnika. Tako je u odnosu na stanje predhodne godine, prijavljeno 183 nova korisnika za usluge prikupljanja i odvoza smeća.

Kategorija: privreda i obrtnici

Također i u ovoj kategoriji redovno su analizirana nenaplaćena potraživanja, te dostavljane opomene za neizmirena dugovanja koje su obuhvatile 802 korisnika sa ukupnim iznosom dugovanja od 79.954 KM. Pravnoj službi proslijeđeni su - prijedlozi za utuženja za 221 korisnika sa iznosom od 236.586 KM.
Poduzimane su i aktivnosti oko praćenja kretanja korisnika, radi ispravnog obračuna faktura. Sagledavanjem broja korisnika u odnosu na stanje sa 31.12. predhodne godine, kod privrede i ustanova broj korisnika je ostao na istom nivou, a kod obrtnika iskazano je povećanje za 6 novih korisnika usluga odvoza smeća.

*Kretanja naplate iskazana su različito po kategorijama korisnika. Tako se kod **usluga odvoza smeća** ukupna naplata očitovala na blago višem nivou za 1indeksni poen (domaćinstva u porastu za 3, preduzeća na istom nivou, a obrtnici niži za 2 indeksna poena).*
*Kod kretanja naplate tekućih potraživanja u kategoriji korisnika **ostalih usluga,** iskazan je značajan pad naplate za 27 indeksnih poena, što predstavlja jako nizak nivo naplate.*

Naime, u ovoj kategoriji najveći dio nenaplaćenih potraživanja sa 31.12.2013.godine pored Općine, odnosi se na JU''Zavod za prostorno uređenje''Bihać, koji je svoje obaveze prema Preduzeću tokom godine, izmirivao na nižem nivou.

Radi realnijeg praćenja efikasnosti naplate, u narednoj tabeli dajemo pregled dospjelih tekućih - potraživanja za 2013. godinu (bez zaduženja dvanaestog mjeseca), obzirom da fakture po istom nisu dospjele za naplatu, jer se ispostavljaju na kraju mjeseca.

Ostvarena naplata tekućih potraživanja
za 2013. god.

	FAKTURIS. POTRAŽIV. I - XII 2013.	POTRAŽIV. DOSP.ZA NAP. 31.12.2013.	NAPLAĆENA DOSPJELA POT. 31.12.2013.	% Naplata 2013.	% Naplata 2012.
1	2	3	4	5	6
1. USL. ODVOZA SMEĆA	**2.436.111**	**2.231.073**	**1.788.129**	**80%**	**79%**
1.1 DOMAĆINSTVA	1.540.075	1.410.750	1.151.217	82%	79%
1.2 PREDUZEĆA	853.773	781.656	607.873	78%	78%
1.3 OBRTNICI	42.263	38.667	29.039	75%	77%
2. OSTALE USLUGE	**1.983.276**	**1.847.074**	**461.862**	**25%**	**52%**
U K U P N O :	**4.419.387**	**4.078.147**	**2.249.991**	**55%**	**71%**

Sagledavajući ostvarene procente naplate tekuće godine, vidljivo je značajnije smanjenje izvršenja naplate na nivou preduzeća za 16 %, a po kategorijama korisnika usluga indeksi naplate različito su se očitovali u odnosu na prethodnu godinu, kako slijedi :

Usluge odvoza smeća

Naplata dospjelih fakturisanih usluga odvoza smeća tekuće godine ostvarena je sa procentom od 80%, te u odnosu na predhodnu godinu - bilježi blagi porast za 1 indeksni poen.

- U kategoriji potrošača ***domaćinstva***, naplata potaživanja tekuće godine ostvarena je u iznosu od 1.151.217 KM ili sa 82%, te iskazana je iznad nivoa predhodne godine, odnosno sa višim ostvarenjem za 3 indeksna poena. U toku izvještajnog perioda, potraživanja iz prethodnih godina naplaćena su u iznosu od 173.831 KM.
- U kategoriji potrošača ***preduzeća***, naplata tekućih potraživanja ostvarena je u iznosu od 607.873 KM ili sa procentom naplate od 78%, te je u odnosu na isti period predhodne godine ostvaren isti nivo naplate. Na ime dugovanja iz prethodnih godina u tekućem periodu naplaćeno je ukupno 149.114 KM.
- Kod kategorije potrošača ***obrtnici,*** naplata tekućih dospjelih potraživanja za izvještajni period ostvarena je u iznosu od 29.039 KM ili sa procentom od 75 %, koji je u odnosu na iskazani indeks u prethodnoj godini niži za 2 indeksna poena. Na ime potraživanja iz prethodnih godina u ovoj kategoriji naplaćeno je 6.258 KM.

Ostale usluge - tokom 2013.godine, naplata dospjelog tekućeg potraživanja u ovoj kategoriji ostvarena je sa iznosom od 461.862 KM ili sa 25 %, što bilježi izražajniji pad naplate za 27 indeksnih poena u odnosu na ostvareni indeks u predhodnoj godini. Za ostvarenu naplatu u ovoj

kategoriji može se reći da je na kritičnom nivou. JU "Zavod za prostorno uređenje" je najveći dužnik ove kategorije, čija su dugovanja utjecala na iskazani niži nivo naplate u tekućem periodu, kako je i iskazano u tabeli.
Naplata dugovanja iz prethodnih godina u ovoj kategoriji ostvarena je u iznosu od 476.811 KM .

Nenaplaćena potraživanja sa 31.12. 2013.godine iznose 2.466.981 KM, od čega se 37% nenaplaćenih potraživanja odnosi na usluge odvoza smeća.
Redovna potraživanja iznose 1.600.737 KM, a sumnjiva i sporna potraživanja se odnose na potraživanja koja nisu naplaćena u roku, te se tužbom traži njihova naplata i iznose 1.422.729 KM (ista su korigovana za otpise sa 556.485 KM preko ispravke vrijednosti potraživanja od kupaca).

Nenaplaćena potraživanja po kategorijama korisnika su slijedeća :

	Redovna potraživ.	Sumnjiva potraživ.	Utužena sporna potraživ.	**UKUPNO POTRAŽ.**	%	**OTPIS - ispravka vrijed.pot.**	**STANJE nenaplać. potraživ.**	%
1	2	3	4	**5**	6	**7**	**8**	9
1.DOMAĆINSTVA	311.486		548.379	**859.865**	29%	**327.333**	**532.532**	22%
2.PREDUZEĆA	155.188	41.831	354.825	**551.844**	18%	**203.417**	**348.427**	14%
3.OBRTNICI	7.620	1.900	19.246	**28.766**	1%	**12.212**	**16.554**	1%
4.OSTALI	1.126.443	444.774	11.774	**1.582.991**	52%	**13.523**	**1.569.468**	63%
UKUPNO:	**1.600.737**	**488.505**	**934.224**	**3.023.466**	**100%**	**556.485**	**2.466.981**	**100%**

Kupci domaćinstva – obuhvataju 15.488 korisnika usluga.
Nenaplaćena potraživanja za usluge odvoza smeća - domaćinstva iznose 532.532 KM, što čini 22 % od ukupno nenaplaćenih potraživanja Preduzeća.
Po strukturi, redovna potraživanja iznose 311.486 KM (2013.god.), a na sumnjivim, spornim i utuženim potraživanjima vodi se 221.046 KM (2008-2013.g.) koja su iskazana umanjeno za otpise preko ispravke vrijednosti u iznosu od 327.333 KM. Sagledavajući finansijske efekte utuženih potraživanja, tokom godine naplaćeno je 122.710 KM.
Kupci preduzeća - obuhvataju 1165 korisnika.
Nenaplaćena potraživanja za odvoz smeća iznose 348.427 KM, što čini 14% ukupnih potraživanja. Na redovnom kontu vodi se 155.188 KM nenaplaćenih potraživanja, a prema ročnosti obuhvataju period 2011-2013.godine. Na sumnjivim, spornim i utuženim potraživanjima vodi se ukupno 396.656 KM, od čega na utuženjima 151.408 KM (umanjeno za ispravku vrijednosti u iznosu od 203.417 KM). Sagledavajući finansijske efekte naplate na sumnjivim i spornim potraživanjima u toku godine naplaćeno je 6.040 KM, dok je od utuženih potraživanja naplaćeno 41.519 KM.
Kupci obrtnici – obuhvataju 218 korisnika.
Nenaplaćena potraživanja ove kategorije iznose 16.554 KM, te sa 1 %, učestvuju u ukupno nenaplaćenim potraživanjima. Redovna potraživanja iznose 7.620 KM (2012.-2013.god.), sumnjiva i sporna su 1.900 KM (2010–2013.g.). Utužena potraživanja kategorije obrtnika iznose 19.246 KM i odnose se na period 2009-2013.godine.
Sagledavajući finansijske efekte naplate sumnjivih i spornih potraživanja naplaćeno je 555 KM, a kod utuženih potraživanja 3.239 KM.
Kupci za ostale usluge- obuhvataju oko 2016 korisnika.
Nenaplaćena potraživanja iznose 1.569.468 KM i čine 63% ukupno nenaplaćenih potraživanja, gdje su sadržana potraživanja od Općine u iznosu od 617.242 KM i potraživanja od JU "Zavod za prostorno uređenje" sa iznosom od 905.349 KM. Na redovnim potraživanjima vodi se

1.126.443 KM (2010 – 2013.g.) Na sumnjivim i spornim potraživanjima vodi se 431.251 KM (2010 – 2013.g.) te su iskazana umanjeno za ispravku vrijednosti od 13.523 KM, dok se na utuženim potraživanjima vodi 11.774 KM (2009;2010 i 2013.g.). Sagledavajući finansijske efekte naplate kod sumnjivih i spornih potraživanja, naplaćeno je 235.703 KM.

9. *Izloženost rizicima i upravljanje rizicima*

Preduzeće je izloženo raznim financijskim rizicima koji su povezani sa cijenovnim,kreditnim i rizikom likvidnosti. Praćenjem se nastoji umanjiti njihov utjecaj na poslovanje Preduzeća.

1. *Ako posmatramo cjenovni rizik možemo reći da je Preduzeće izloženo ovom riziku u djelatnosti javne higijene i zelenila. Utvrđene cijene usluga ove oblasti ne obezbjeđuju prihode koji mogu pokriti sve troškove poslovanja ove poslovne jedinice i što u konačnici dovodi do negativnog poslovnog rezultata PJ, koji moraju pokrivati druge PJ;*
2. *Preduzeće nije značajnije izloženo cjenovnom riziku kada su u pitanju javne nabavke, koje se realno planiraju, ugovorima definišu cijene nabavki i prati realizacija potpisanih ugovora. Nekih značajnijih oscilacija i u cijenama goriva u zadnjem periodu nema, jer je gorivo jako bitna i značajna stavka u poslovanju Preduzeća;*
3. *Preduzeće ima kreditnih obaveza, međutim nema rizika od promjenljivih kamatnih stopa jer su ugovorene fiksne nepromjenljive kamatne stope na dugoročne kredite;*
4. *Međutim, Preduzeće je izloženo kreditnom riziku s pozicije potraživanja od kupaca. Preduzeće svoje kupce kreditira jer od ukupnih svojih potraživanja, samo 20 % potraživanja naplaćuje u roku od 30 dana. U roku od 91 dan do 150 dana naplaćuje se 48 % potraživanja, a 12% potraživanja je starosne strukture preko 180 dana. Na ispravci vrijednosti na dan 31.12.2013. godine vodi se ukupno 556.485 KM potraživanja, koja su sva i utužena, ali je njihova naplativost upitna;*
5. *Velika pažnja se posvećuje praćenju likvidnosti Preduzeća. Preduzeće je u 2013 godini ostvarilo 3,63 koeficijent likvidnosti. Najmanji poželjan omjer tekuće likvidnosti je 2:1 (tekuća sredstva/kratkoročne obaveze) dok je u našem slučaju, omjer puno povoljniji i mjeri se pokazateljem 3,6 :1.*
6. *Preduzeće nije zadovoljno kojom se dinamikom pokrivaju tekuće obaveze, pogotovo obaveze prema dobaljačima. Kao što se veliki napori posvećuju naplati potraživanja, u 2013. godini u odnosu na 2012. godinu uspješnije su izvršavane obaveze prema dobavljačima;*
7. *Isplata plaća zaposlenicima i ostalih materijalnih izdvajanje zaposlenicima u skladu sa Pravilnikom o radu, Kolektivnim ugovorom i Zakonskim propisima redovito je u 2013. godini izvršavano.*
8. *JKP „Komrad" d.o.o. Bihać na dan 31.12.2013. godine ukupno je zapošljavalo 126 zaposlenika, od toga 26 žena. U toku godine nije bilo značajnije fluktuacije u broju zaposlenika. Sve promjene su bile u svrhu obavljanja registrirane djelatnosti.*
9. *Preduzeće je u 2013. godini posvetilo značajniju pažnju zaštiti radnika na radu u odnosu na predhodne godine i ima namjere poduzimati još veće mjere na zaštiti radnika u narednom periodu;*

10. *Preduzeće je realiziralo u 2013. godini utvrđene planirane zadatke u skladu sa operativnim programima djelovanja. U suradnji sa JU Zavodom sa prostorno uređenje uspješno je uklanjan i glomazni otpad u užoj gradskoj zoni grada, a u narednom periodu nastojat će se proširiti zona sakupljanja glomaznog otpada kako bi se spriječilo stvaranje divljih deponija koje ostavljaju ružan dojam na izgled grada;*

11. *Osnovna predpostavka za kvalitetno izvršavanje svih radnih zadataka je stanje sredstava rada (vozni park, kontejneri za odlaganje otpada) čija prosječna starost nije na zavidnom nivou, što povećava ukupne troškove održavanja vozila i saniranje kvarova. Trogodišnjim planom 2014-2016 godina planirana je obnova voznog parka u skladu sa obavljanjem planirane djelatnosti;*
12. *Preduzeće će u narednom razdoblju nastojati maksimalno unaprijediti sistem odvojenog prikupljanja otpada i to će biti jedan od osnovnih zadataka preduzeća. U tom smislu Preduzeće će uložiti sredstva u nabavku potrebne opreme.*

10. Zaključna razmatranja

JKP „Komrad" d.o.o. Bihać je u 2013. godini je u izvještajnom periodu ostvarilo svoja osnovna načela poslovanja: obavljanje osnovne djelatnosti prikupljanja, odvoza i odlaganja komunalnog otpada, selektivnog odvajanja korisnog otpada, održavanja čistoće javnih površina i ulica na teritoriji općine Bihać u ljetnim i zimskim uvjetima, upravljanja parkiralištima, upravljanja mezarjem/ grobljem „Humci", obavljanje pogrebne djelatnosti, iznajmljivanje štandova na pijaci i tržnici, te ostvarilo pozitivan financijski rezultat na nivou Preduzeća i likvidnost Preduzeća.

U periodu od 01.01.do 31.12.2013. godine ostvaren je ukupan prihod u iznosu od 4.356.331 KM koji je bio dovoljan da se pokriju ukupni rashodi u iznosu od 4.344.418 KM, porezni rashodi perioda u iznosu o 1.443 KM i ostvari pozitivan financijski rezultat, neto dobit u iznosu od 10.470 KM.

Ostvareni pozitivni rezulat u 2013. godini posljedica je provođenja poslovne politike Preduzeća koja se zasniva na osnovnim načelima ekonomije: organizovanositi, rentabilnosti, iskorištenosti svih materijalnih i ljudskih resursa, izvršavanju uredno i na vrijeme svih planiranih i vanrednih zadataka, uz poštivanje zakonskih propisa i internih akata Preduzeća.

U izvještajnom periodu u Preduzeću su se provodile mjere štednje i stabilizacije u segmentima, gdje god je to bilo moguće, što je za rezultat imalo i smanjenje određenih troškova poslovanja.
U izvještajnom periodu izvršavane su obaveze koje su se odnosile na obaveze prema kreditorima, dobavljačima, zaposlenicima Preduzeća, obaveze po osnovu poreza i doprinosa, obaveze po osnovu PDV-a i dr.

PDV obaveza iskazuje se u skladu sa Zkonom o PDV –u na ukupnu realizaciju, bez obzira da li će iskazana realizacija biti i naplaćena. Za period 01.01. do 31.12.2013. godine iskazani PDV po izdatim fakturarama i isporukama naplaćenim u gotovini ukupno je iznosio 671.459

KM, umanjeno za ulazni PDV, za navedeni porezni period ukupno je uplaćeno 512.624 KM PDV-a. Ako dovedemo u vezu plaćanje PDV-a i naplaćena potraživanja od svih korisnika usluga u ukupnom postotku od 55 %, sa sigurnošću se može konstatirati da je ovaj sistem plaćanja PDV- a nepravedan i nerealan, pogotovo kada se zna da neka od potraživanja neće nikad ni biti naplaćena. Ovoj problematici trebalo bi da se posveti posebna pažnja kako bi se sačuvao bonitet ovog i drugih Preduzeća, te da se pokrene inicijativa na svim nivoima vlasti da se PDV plaća u zavisnosti od naplaćene realizacije.

Na ime doprinosa PIO, Zdravstvo, Nezaposlenost, obaveze po osnovu članarina i Poreza na dohodak, Preduzeće je u 2013. godini, ukupno izdvojilo fondovima i u budžet USK-a iznos od 891.587 KM, što sa uplaćenim PDV-om iznosi ukupno 1.404.211 KM. Navedena izdvajanja su neprimjerena vremenu u kojem privreda posluje, a najavljene reforme koje se odnose na smanjenje doprinosa odvijajaju se vrlo sporo.
Sva ova izdvajanja usporavaju ili onemogućavaju izdvajanja za obnovu, modernizaciju i investiranje u Preduzeće, odnosno privredu uopšte.

Zajedničkim radom Uprave preduzeća i službi Preuzeća sa Odborom za reviziju, Nadzornim odborom, Skupštinom Preduzeća i nadležnim službama općine Bihać zaduženim za praćenje rada komunalnih preduzeća, rezultat je stabilnosti ovog Preduzeća, sa materijalnim, financijskim i tehnološkim predpostavkama za dalji razvoj Preduzeća u narednom periodu pri obavljanju registrovane djelatnosti.

Angažiranjem svih zaposlenih u Preduzeću postižu se značajniji rezultati po pitanju naplate potraživanja za izvršene komunalne usluge. Pritiskom na sudove za brže rješavanje utuženih nenaplaćenih potraživanja, smanjenjen je saldo nenaplaćenih potraživanja za uslugu odvoza smeća na dan 31.12.2013. godine.
Ako se postigne urednija naplata potraživanja od Zavoda za prostorno uređenje za održavanje javne higijene i zelenila u gradu, koja je u izvještajnoj godini bila vrlo loša, na što ukazuje i saldo neplaćenih potraživanja u iznosu od 905.261 KM ,moglo bi se očekivati da će Preduzeće postići kvalitetniju likvidnost i solventnost.

Bez obzira na mnoge poteškoće s kojima je suočeno u redovnom izvršavanju svojih obaveza prema zaposlenicima i društvu uopšte, Preduzeće nastoji dati svoj puni doprinos u sprečavanju nastanka opšte nelikvidnosti u privredi, odnosno svom okruženju. Kao takvo, Preduzeće nastoji biti poželjan i korektan partner prema svojim kupcima usluga, dobavljačima, zaposlenicima Preduzeća, prema Općini kao Osnivaču i drugima.

U tehničkom pogledu u narednom planskom periodu Preduzeće će posebnu pažnju posvetiti odvojenom – selektivnom prikupljanju otpada i boljoj izgradnji sistema selektrinja.

Preduzeće će zadržati dostignuti nivo pružanja usluga i nastojati ih poboljšati u toku 2014. godine.

Poslovna 2014. godina za Preduzeće predstavlja nastavak organizovanog i planskog uspostavljanja i vršenja poslovnih aktivnosti, koje su definisane usvojenim operativnim i financijskim planom poslovanja za period 2014-2016.

Uprava preduzeća
Predsjednik Uprave

_____

Hadis Jusić, dipl.oec.

Samost.refer.Plana i analize :
Dinka Šehić

Struktura prihoda po poslovnim jedinicama za 2013.god.

Naziv		Odvoz	Reciklaža	J.Hig.i ze	Tržn.i pij	Park.pauk	Pogrebno	Direkcija	UKUPNO
6010	Prih. od prod. robe na malo - pogrebna opr.						25.559		25.559
60102	Prih. od prod. robe na malo - kante	16.406							16.406
6014	Prih. od prod. robe na robni i potroš.kred.	102							102
60	**Prihodi od prodaje robe**	**16.508**	**0**	**0**	**0**	**0**	**25.559**	**0**	**42.067**
61120	Prihodi od kom.usl.- smeće - domaćinstva	1.319.458							1.319.458
61121	" " " - privreda	305.049							305.049
61122	" " " - obrtnici	36.190							36.190
61123	" " - javna higijena po situac.			488.955					488.955
61124	" " - zelenilo po situac.			259.298					259.298
61125	" " - odvoz kontej. po fakt.	445.579							445.579
61126	" " - pogrebno po fakt.						116.488		116.488
61127	" " - ostalo po fakt.	63.147	23.964	18.367	1.423	1.558			108.459
61128	" " - parking po fakt.					53.842			53.842
61181	Prihodi od gotov.prodaje usl. - pijaca				115.138				115.138
61181	'' " " - tržnica				2.462				2.462
61181	'' " " - gril				7.469				7.469
61183	" " " - lisice					69.333			69.333
61184	" " " - parking					13.853			13.853
61185	" " " - pauk					60			60
61186	" " " - ostalo					1.964			1.964
61188	'' '' '' - parkomati					282.976			282.976
61188	" " " - parkomat bolnica					31.962			31.962
61189	" " " - rampe					187.311			187.311
61	**Prihodi od prodaje učinaka**	**2.169.423**	**23.964**	**766.620**	**126.492**	**642.859**	**116.488**	**0**	**3.845.846**
651	Prihodi od zakupa				10.400				10.400
652	Prihodi od donacija	10.647	5.751	1.615				49.247	67.260
655	Prih.iz namjen.izvora finans.(ref.bolov-potic.zapošlj)	2.200	955	7.893				15.595	26.643
659	Ostali prihodi po drugim osnovama (napl.štete -ost.)	1.201			940	1.220		877	4.238
65	**Ostali poslovni prihodi**	**14.048**	**6.706**	**9.508**	**11.340**	**1.220**	**0**	**65.719**	**108.541**
661	Prihodi od kamata	2.381						27	2.408
669	Ostali fin.prihodi(napl.sud.troš.-tenderska dok.-ost.)	9.704						926	10.630
66	**Finansijski prihodi**	**12.085**	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**	**953**	**13.038**
670	Dobici po osn. prodaje mat. stalnih sred.							321.248	321.248
670	Dobici po osnovu prodaje transportnih sred.	15.128				1.550	1.710		18.388
677	Naplaćena otpisana potraživanja od kupaca	7.203							7.203
67	**Ostali prihodi i dobici**	**22.331**	**0**	**0**	**0**	**1.550**	**1.710**	**321.248**	**346.839**
	UKUPNI PRIHODI	**2.234.395**	**30.670**	**776.128**	**137.832**	**645.629**	**143.757**	**387.920**	**4.356.331**

Struktura rashoda po poslovnim jedinicama za 2013.god.

Naziv	Odvoz	Reciklaža	J.Hig.i ze	Trž.i pija	Park.pauk	Pogrebno	Direkcija	UKUPNO
501 Nabavna vrijednost prodate robe	12.733					14.953		**27.686**
511 Utrošene sirovine i materijal	10.124	2.717	74.638	2.169	13.232	3.787	10.195	**116.862**
512 Utrošena energija i gorivo	209.198	2.777	49.640	1.815	9.157	9.019	12.266	**293.872**
513 Utrošeni rezervni dijelovi	23.748	528	7.979		639	157		**33.051**
514 Otpis sitnog invent.ambal. i auto guma	18.250	717	6.366	59	230	1.551	534	**27.707**
520 Troškovi plaća	752.318	29.306	392.522	65.721	144.723	100.356	656.143	**2.141.089**
523 Troškovi službenih putovanja zaposlenih	630		264			387	762	**2.043**
524 Tr.ost.primanja, naknada i mat.prava zap.	132.936	9.170	94.267	18.279	39.113	17.442	96.069	**407.276**
527 Troš.nakn.članovima odbora,komisija i sl.							9.700	**9.700**
529 Troš.naknada ostalim fiz. licima	200		1.500				500	**2.200**
530 Troš.usluga izrade i dorade učinaka	2.855		102.780		35	767		**106.437**
531 Troškovi transportnih usluga		9	9.490		39			**9.538**
532 Troškovi usluga održavanja	17.535	45	8.593		2.071	3.180	17.113	**48.537**
533 Troškovi zakupa	25.050		2.240		61.282		3.610	**92.182**
535 Troškovi reklame i sponzorstva							3.581	**3.581**
540 Amortizacija do visine porezno prizn.rash.	67.171	6.175	23.142	14.234	73.457	6.301	18.294	**208.774**
550 Troškovi neproizvodnih usluga	3.224	625	1.058	4.133	14	631	20.042	**29.727**
551 Troškovi reprezentacije	34						2.851	**2.885**
552 Troškovi premije osiguranja	13.334	311	3.604	756	2.014	751	3.877	**24.647**
553 Troškovi platnog prometa	680						4.964	**5.644**
554 Troš.poštanskih i telekomunikacijskih usl.	2.134	468	814	444	5.798	1.276	22.813	**33.747**
555 Tr.poreza,nakn.taksi i dr.dadž.na ter.posl.	28.816	174	2.624	3.484	951	670	10.034	**46.753**
556 Troškovi članskih doprinosa i sl.obaveza							3.876	**3.876**
559 Ostali nematerijalni troškovi	620	30	269	89	56	861	2.721	**4.646**
561 Rashodi kamata	10.009			1			37.950	**47.960**
562 Negativne kursne razlike								**0**
570 Gubici od prodaje i rashodov.stalnih sred.			340	315	425		91	**1.171**
576 Manjkovi	178							**178**
578 Rashodi po osn.isprav.vrijed.i otpisa potr.	579.626					261		**579.887**
579 Rash.i gubici na zalih.mat.i robe i ost.ras.	647		26.730		4.272		1.113	**32.762**
UKUPNO RASHODI	**1.912.050**	**53.052**	**808.860**	**111.499**	**357.508**	**162.350**	**939.099**	**4.344.418**
Prihodi Direkcije							-387.920	
Troškovi Direkcije - raspodjela	319.684			11.023	220.472		-551.179	**0**
SVEUKUPNI RASHODI	**2.231.734**	**53.052**	**808.860**	**122.522**	**577.980**	**162.350**	**0**	**4.344.418**